

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Сустрэча саюзнікаў

Учора вечарам з рабочым візітам у Мінск прыбыў спікер расійскай Дзярждумы Генадзь Селязнёў. Сёння ён сустрэнецца з прэзідэнтам Лукашэнкам, каб абмеркаваць планы далейшага аб'яднання Беларусі і Расіі. Планаваўся прыём і ў прэм'ер-міністра Сяргея Лінга, але, як казалі ў прэс-службе, гэтая сустрэча адмененая і тут «няма ніякіх палітычных прычынаў». Аказваецца, Г.Селязнёў будзе заняты сустрэчай з удзельнікамі канферэнцыі па вырашэнні праблемаў неплацяжоў на прасторах СНД. Для прэм'ер-міністра, відаць, тэма неплацяжоў не вельмі прыемная. У праграме гасцявання расійскага спікера значыцца наведванне двух заводаў — аўтамабільнага і колавых цягачоў.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

«Трэці сектар» чакае перарэгістрацыя

Бліжэйшым часам будзе прынятае рашэнне аб перарэгістрацыі грамадскіх арганізацыяў Беларусі.

Пра гэта паведаміў намеснік кіраўніка адміністрацыі прэзідэнта Іван Пашкевіч. Па словах І.Пашкевіча, мэта маючай быць перарэгістрацыі — «дапамагчы адсячы неўласцівыя функцыі» грамадскіх структураў. У той жа час намеснік кіраўніка адміністрацыі выказаў заклапочанасць неразвітасцю структуры дзіцячых арганізацыяў. «Не дай Божа, каб незапоўнены гэты вакуум запоўнілі нашыя апаненты», — сказаў Пашкевіч.

БелаПАН

У памяць усіх ахвяраў

Штогод у лістападзе немцы ўшаноўваюць памяць усіх ахвяраў войнаў і тыраніі.

Гэты дзень народнай жалобы сёлета будзе адзначацца ў нядзелю, 15 лістапада. Часовы павераны ў справах ФРГ у Рэспубліцы Беларусь Петэр Кольб ускладзе вянок у мемарыяльным комплексе Хатынь, да помніка ахвярам былога яўрэйскага гета ў Мінску, да памятнага знака ў лясным масіве Курапаты і на нямецкіх салдацкіх могілках каля вёскі Тарасавы пад Мінскам.

Б.П.

Тры чалавекі замерзлі

Пачаліся маразы, і ў бальніцы Беларусі сталі паступаць першыя ахвяры зімовага холаду.

Як нам паведамілі ў мінскай бальніцы хуткай дапамогі, амаль кожны дзень да іх прывозяць абморожаных і пераахладжаных людзей: учора прывезлі аднаго бамжа, пазаўчора — трох такіх самых беспрытульных. Тры чалавекі ўжо памерлі.

Ад маразоў людзі гінуць і ў іншых рэгіёнах Беларусі. Напрыклад, у Віцебску, у цеплатрасе непадалёк ад начнога клуба «Ягуар» міліцыя знайшла труп жанчыны ва ўзросце каля 30-ці гадоў. Мяркуючы па ўсім, яна таксама адносіцца да катэгорыі бяздомных.

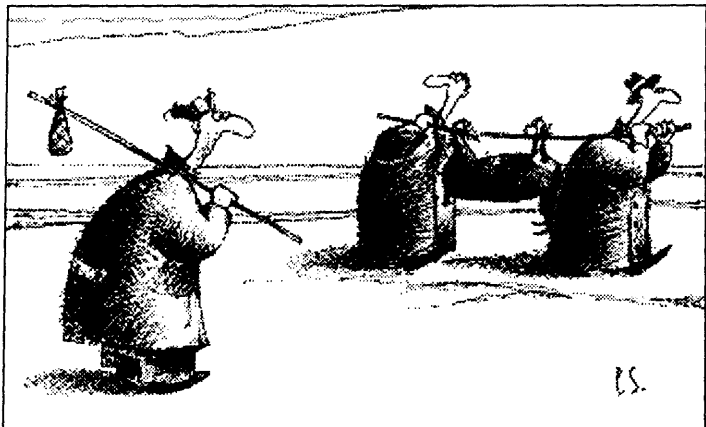
Міхась КАРПОВІЧ

У Карэлічах бомбу не знайшлі

У Карэлічах невядомы паведаміў у міліцыю, што ў райвыканкаме нібыта знаходзіцца выбуховая прылада, якая праз тры з паловай гадзіны спрацуе.

На месца выехала з Гродна група сапёраў, якім у будынку нічога знайсці не ўдалося. Вярнуліся яны дахаты толькі ў гадзіну ночы. Карэлічы — адзін з самых аддаленых ад абласнога горада райцэнтраў. Паездка ў два канцы, а гэта амаль 400 кіламетраў, і сама аперацыя каштавалі 15 мільёнаў 215 тысяч рублёў.

Сяргей АСТРАУЦОЎ

Міхаіл Мясніковіч зоймецца чэргамі, а Шэйман – валютай

Прэзідэнт прызначыў у кожную вобласць сваіх «цівуноў», якія будуць змагацца з дэфіцытам і чэргамі. За сітуацыяй у Мінску будзе сачыць Міхаіл Мясніковіч. А Іван Ціцянку зоймецца Брэсцкай вобласцю.

Беларуская эканоміка, якой Аляксандр Лукашэнка кіраваў чатыры гады запар, заканамерна зайшла ў тупік. Але гэтую заканамернасць спасціглі толькі людзі дасведчаныя, прынамсі, адукаваныя. А большасць верыць у тое, што ўсе нашы беды маюць расійскае паходжанне, а «бацька» тут, што называецца, ні пры чым.

Зрэшты, Рыгоравіч і сам здзіўляецца: «Я не магу знайсці адказу на адно простае пытанне: чаму мы так дынамічна развіваемся ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, а нашыя людзі бядуюць месяц ад месяца». Так выказаўся прэзідэнт на нарадзе, якую ён склікаў у мінулую сераду, каб пагаварыць пра дэфіцыт прадуктаў. Прэзідэнт прыгразіў сваім міністрам: «Калі да 1 снежня не будзе стабілізаваная сітуацыя, я буду вымушаны сур'ёзным чынам абнавіць склад урада». «Хопіць, я больш не буду за вас гандляваць, займацца уборкай ураджаю і праводзіць пасяўную кампанію. Як кіраўнік дзяржавы я павінен выконваць свае канстытуцыйныя абавязкі. А бягучымі гаспадарчымі пытаннямі павінен займацца ўрад», — заявіў Лукашэнка.

У дапамогу ўраду была створаная «пажарная каманда» — спецыяльны штаб на чале з Міхаілам Мясніковічам. Прызначыў Лукашэнка і ўпаўнаважаных па рэгіёнах. У Брэсцкай вобласці стабілізацыйнай сітуацыі будзе займацца Іван Ціцянку, у Віцебскай — старшыня Дзяржкан-

Мінскія чэргі за яйкамі.

тролю Мікалай Дамашкевіч, у Гродзенскай — віцэ-прэм'ер Леанід Козік, у Гомельскай — міністр сувязі Уладзімір Ганчарэнка, у Мінскай — прэм'ер Сяргей Лінг, у Магілёўскай — намеснік прэм'ера Аляксандр Папкоў, а ў Мінску — сам Міхаіл Мясніковіч. Не застаўся без працы і Віктар Шэйман. Ягонаму ведамству (Савету бяспекі) даручана займацца кантролем за валютнымі аперацыямі і рэалізацыяй канфіскаванай маёмасці.

Цяпер, трэба думаць, прэзідэнцкія «апрычнікі» накармяць народ. Віктар Шэйман, напрыклад, канфіскуе клунак з харчамі ў якога-небудзь небаракі і падзеліць здабычу паміж галоднымі.

А што Шэйман будзе адбіраць і дзяліць менавіта так — няма сумневу. Бо, па-першае, інакш не ўмее, па-другое — менавіта яму даручаны кантроль за валютнымі аперацыямі ў краіне. Дзяржава наша хоча застацца ў ранейшай ролі: быць адначасова і «мянялай», і «кідай», вымушае прадаваць долар за трэць цаны, а сама прадае яго па рынкавым курсе.

Але ж за гэтыя гады не толькі валюты паменела, але ж і дурняў, якіх можна за проста так кінуць, таксама мала засталася. Як кажуць, дурань то я дурань, ды не дурнейшы за вас.

Канстанцін СКУРАТОВІЧ
Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Шклоўскія кадры ў цане

У беларускім урадзе з'явіўся яшчэ адзін кадр са Шклова

50-гадовы Аляксандр Папкоў заняў вакантную пасаду намесніка старшыні Саўміна.

Прэзідэнта і новага віцэ-прэм'ера звязвае агульнае мінулае. Дырэктар саўгаса «Гарадзец» Аляксандр Лукашэнка быў падначаленым у старшыні Шклоўскага рай-

выканкама, а затым першага сакратара гаркама КПБ Аляксандра Папкова. Відаць, не было ў Рыгоравіча ніякай крыўды на начальніка, тым болей, што пад яго кіраўніцтвам пачаўся дэпутацкі шлях Лукашэнкі.

Пасля забароны кампартыі

А.Папкоў перажыў усе катаклізмы на пасадзе гендырэктара гандлёвага прадпрыемства «Шклоўскае» Цяпер віцэ-прэм'ер будзе курыраваць сельскую гаспадарку — замест Уладзіміра Гаркуна, якога адправілі паслом у Літву.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

А можа, ўвесці карткі?

Дэфіцыт асноўных прадуктаў харчавання — мясных, малочных, цукру — абмяркоўваўся на спецыяльным паседжанні Віцебскага аблвыканкама.

Сярод іншых, аналізавалася прапанова ўвесці нарміраванае размеркаванне масла і цукру. Аднак падлічана, што карткавая сістэма не будзе забяспечаная таварнай масай, а значыць, у гэтай сітуацыі ўвесці карткі — толькі агаліць праблему.

Я.Г.

Прадукты павязуць на Сахалін

Партыя гуманітарнага грузу з Беларусі неўзабаве будзе адпраўленая на Сахалін.

Як нам паведамілі ў міністэрстве па надзвычайных сітуацыях, для пацярпелых ад стыхій сахалінцаў сабралі школьныя прыналежнасці, адзенне і будматэрыялы. Самую каштоўную частку груза складаюць прадукты харчавання на 6 мільярдаў рублёў і медыкаменты на 453 мільёны рублёў. «Гуманітарку» ўжо пагрузілі ў чыгуначныя вагоны, з якіх будзе сфармаваны цэлы састаў.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Стварыць фірму няпроста

Дзяржаўны падатковы камітэт Беларусі распаўсюдзіў праект дэкрэта «Аб парадку рэгістрацыі і ліквідацыі суб'ектаў гаспадарання ў Рэспубліцы Беларусь».

Гэты дакумент прадугледжвае ўзмацненне кантролю дзяржавы за дзейнасцю нездзяржаўных суб'ектаў гаспадарання, а таксама ўвядзенне матэрыяльнай адказнасці заснавальнікаў па абавязальнасцях створаных імі юрыдычных асоб. Акрамя таго, плануецца забараніць стварэнне адной асобай трох і больш прадпрыемстваў.

БелаПАН

Шаноўныя чытачы!

Падпісная кампанія на 1999 год стартавала.

Газету НАВІНЫ можна выпісаць у любым аддзяленні пошты і Белсаюздруку.

Трое сутак за паход да прэзідэнта

Рабочы Мінскага аўтамабільнага завода Мікалай Раманаў асуджаны на трое сутак за ўдзел у шэсці да прэзідэнта, якое адбылося 5 лістапада ў Мінску.

Мікалай Раманаў быў затрыманы міліцыяй адразу пасля шэсця. Пачалі судзіць яго ў мінулую пятніцу, а завершылі ўчора. На судзе сведкі-міліцыянты сцвярджалі, што Раманаў «размахваў забароненым сцягам» і пагражаў «пасадзіць усю міліцыю на пікі». Рабочы абуралася гэтым паклёпам і як мог абараняў сябе сам — выкарыстаў грамадскага абаронцу, якога прадаставіў Свабодны прафсаюз, суд не дазволіў. У выніку суддзя Мікалай Трубнікаў «ўляпіў» рабочаму трое сутак арышту. Гэта першы «турэмны» прысуд па выніках акцыі 5 лістапада. Раней суддзя Трубнікаў абмяжоўваўся для ўдзельнікаў несанкцыяванага шэсця «папярэджаннямі».

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Пікет у Маскве

Хартыя-97 працягвае святкаваць сваю гадавіну

Учора Антыфашысцкае маладзёжнае дзеянне Расіі (АМД) пікетавала беларускую амбасаду ў Маскве з лозунгамі: «Лукашенко, go home!», «Беларусі — да, Лукашенко — нет!», «Жыве Беларусь!» і «Нет — союзу с диктатурой Лукашенко!».

Як мы ўжо пісалі ў папярэднім нумары, раней адбыліся пікетаванні беларускіх амбасадаў у Бруселі і Кіеве.

М.К.

Мытнікаў – 5 тысяч

Кадровыя праблемы беларускай мытні абмяркоўваліся на рэспубліканскім семінары ў Гомелі.

Як адзначыў на семінары намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Іван Авін, асноўная праблема заключаецца ў тым, што ў працэсе свайго стварэння мытныя органы, спяшаючыся ўкамплектаваць 5-тысячны штат супрацоўнікаў, набралі «не зусім тых людзей». Менавіта таму, лічыць Іван Авін, маюць месца факты карупцыі і хабарніцтва. Праведзеная летась кадравая «чыстка» трохі палепшыла сітуацыю, і цяпер галоўная задача — прад'явіць больш строга маральныя патрабаванні да «навабранцаў».

«Заходняму Бугу» далі вымпел

Брэсцкая мытня «Заходні Буг» названа лепшай па выніках працы за дзевяць месяцаў гэтага года

Калектыў мытні атрымаў пераходны вымпел і грашовую прэмію ў памеры 1 мільярд 73 мільёны рублёў.

Курсы для афіцэраў

На Лідскім заводзе «Нёман» ствараецца вучэбны цэнтр па перападрыхтоўцы звольненых у запас ваеннаслужачых.

Былыя афіцэры змогуць тут набыць спецыяльнасці «аператар камп'ютэрнага набору» і «спецыяліст па рамонце легкавых аўтамабіляў». У забеспячэнні вучэбнага цэнтра сучасным абсталяваннем дапамогу акажа ўрад Японіі.

БелаПАН

Мядзведжая паслуга

Афіцэр хацелі дапамагчы, але...

У Навагрудку афіцэр мясцовага гарнізона вырашыў даставіць на ўласным BMW у лідскі вайсковы шпіталь хворага салдата. Выехаўшы з горада, ён не справіўся з кіраваннем, і машына перакулілася. Салдат з пераломам пазваночніка быў дастаўлены ў рэанімацыю райбальніцы.

Мікола ВЯЛІЧКА

А хіба дыктатура не г...?

Мінская міліцыя спыніла ў аўторак акцыю пратэсту Хартыі-97 праз 40 хвілінаў пасля яе пачатку. І гэта нягледзячы на тое, што «хартысты» не парушалі грамадскага парадку і мелі дазвол на правядзенне пікету.

Міліцыянты даставілі ў пастарунак пяць чалавек — актывістаў Хартыі Алега Бябеніна і Мікалая Халезіна, а таксама вядомых беларускіх рок-музыкантаў Лявона Вольскага, Вячаслава Корана і Юрася Ляўкова. За што ж іх затрымалі? Па

словах пікетчыкаў, прычынай стала лінгвістычная спрэчка.

Вось што нам раскажаў адзін з удзельнікаў акцыі Мікалай Халезін: «Мы з хлопцамі трымалі транспарант з даволі арыгінальным надпісам «Дыктатура — гаўно». Гэтыя словы вель-

19 лістапада — Дзень ракетных войскаў і артылерыі Ракеты пакуль ёсць

БелаПАН

Беларусь «паклала вока» на турэцкія мільярды

Беларусь і Турцыя дамовіліся ўзмацніць вайсковае супрацоўніцтва.

Пра гэта было абвешчана падчас візіту ў Мінск турэцкага віцэ-прэм'ера і адначасова міністра абароны Ісмета Сезгіна. Гасць запрасіў Беларусь да ўдзелу ў конкурсах на пастаўкі ў гэтую краіну ўзбраення, тэхнікі і аказання розных вайсковых паслугаў. Падчас трохдзённага візіту высветлілася, што членства Турцыі ў НАТО — не перашкода для шчыльных кантактаў з Беларуссю ў вайскавой сферы.

Што мы можам прапанаваць Турцыі, якая абвешчала аб планах пераўзбраення і выдзеліла на гэтыя мэты мільярды долараў? У першую чаргу, як адзначаюць беларускія спецыялісты, Турцыя можа зацікавіцца

цягачамі, якія вырабляюцца на Мінскім заводзе колавых цягачоў. Гэтыя машыны, прыгодныя для перавозкі танкаў, ужо прайшлі выпрабаванне на турэцкіх палігонах і атрымалі там добрыя адзнакі. Таксама не выключана, што туркі «пакладуць вока» на прыцэлы для стралковай зброі — прадукцыю Беларускага оптыка-механічнага аб'яднання. І, канешне, ядрэнная перспектыва атрымаць турэцкія заказы ў нашых прадпрыемстваў па рамонце баявой тэхнікі, у прыватнасці, авіяцыйнай. Нездарма турэцкага міністра абароны павезлі ў Баранавічах на авіярамонтны завод, дзе ён мог ўпэўніцца, чаго вартыя нашыя майстры. Дарэ-

чы, на ўзбраенні ў Турцыі ў асноўным амерыканскія самалёты, але што тычыцца верталётаў, то частку іх пастаўляе і Расія. Не выключана, што і нашыя спецыялісты могуць падключыцца да абслугоўвання і рамонту гэтай ды іншай расійскай тэхнікі.

Ва ўмовах эканамічнага крызісу Беларусь імкнецца зарабляць усё больш долараў на продажы ці рамонце зброі і вайскавой тэхнікі. Па дадзеных на пачатак года, дзяржаўная фірма «Белтэхэкспарт» вяла перамоўны па кантрактах на агульную суму больш чым 200 мільёнаў долараў. Частка з іх рэалізаваная. Агульная лічба прыбыткаў дзяржавы ад гандлю зброй трымаецца ў сакрэце.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Абыдземся без грошай?

Яшчэ нядаўна — памятаеце? — заробкі ў нас часта выдаваліся каму шкарпэткамі, каму электракіпяльнікамі, каму мянзям. Карацей кажучы, прадукцыяй роднага прадпрыемства, якое не магло яе прадаць, каб зарабіць грошы. Цяпер «зайцаў» надрукавалі колькі хочаш. Але зноў праблемы са збытам, праўда, своеасаблівыя.

Напрыклад, адзін з галоўных экспарцёраў Гродзеншчыны — лідская «Лакафарба» не хоча прадаваць на ўнутраным рынку сваю прадукцыю, бо зрабіць з нашых рублёў долары практычна немагчыма. А амаль уся сыравіна купляецца за валюту. Вялікая колькасць фарбы ішла ў Расію, адкуль цяпер «ни

ответа, ни привета» — не плаціць старшы брат. Прычым, трэба зазначыць, яшчэ ўчора начальства вельмі ганарылася, што аднавіла традыцыйныя і «выгядныя» сувязі.

Аднак некаторыя былі больш прадбачлівымі, разумеючы, што Расія — краіна нестабільная. Напрыклад, у тым жа Лідскім раёне шклозавод «Нёман» трэці год рэкламуе сваю прадукцыю ў Інтэрнэце, добра асвойўся ва ўмовах заходняга рынку. Нёманцы паспяхова прадаюць свой крышталі і іншыя вырабы нават у ЗША, Англіі, Францыі і напляваць ім на крызіс у Расіі.

Пачало патроху даходзіць і да ўладаў, што на русафільстве

эканоміку не збудуеш. Старшыня аблвыканкама А.Дубко паставіў задачу шукаць новыя рынкі збыту, дзе за тавары плацяць, г.зн. заходнія. Але пры ўсім гэтым ён паўтарае як закліканне: неабходна любымі сіламі захаваць эканамічныя і фінансавыя сувязі з Расіяй. Дык яна ж неплацежаздольная, — гавораць яму. Значыцца, трэба «рэзка павялічыць» бартар. Карацей, хутка застанецца адзін «натуральны абмен», як на досвітку цывілізацыі, калі не існавалі грошы, і паляўнічы мяняўся з аратым: кавалак мяса за бухан хлеба. Зрэшты, пры камунізме нам таксама абяцалі грошы скасаваць.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Няма сродкаў на вакцыну

На працягу двух апошніх тыдняў у нашай краіне склалася крытычная сітуацыя з вакцынай.

Як паведамілі нам у Рэспубліканскім цэнтры эпідэміялогіі і гігіены, «на зыходзе» звычайныя прэпараты супраць дыфтэрыі, адзёру, коклюшу і іншых інфекцыяў. Прышчэпкі ад туберкулёзу робяць толькі ў радзільных дамах. Вакцыны супраць поліаміэліту на складзе няма, а ў ёй маюць патрэбу немаўляты. Медычныя ўстановы краіны дагэтуль не атрымалі 900 тысяч дозаў гэтага прэпарату. Многія паліклінікі вымушаныя спыніць прышчэпкі. Перабой ўскладняюць работу медыкаў па масавай імунізацыі насельніцтва. Не закуплена яшчэ вакцына і супраць грыпу. На сёлетні сезон плануюць набыць для краіны мінімальную колькасць, усяго 235 тысяч дозаў.

Рэспубліканскі цэнтр эпідэміялогіі і гігіены збіраўся аб'явіць тэндэр на пастаўку вакцынаў у Беларусь. Аднак міністэрства аховы здароўя вырашыла абысціся без пасрэднай і цэнтралізавана закупіць прэпараты на расійскіх прадпрыемствах. Улады спадзяюцца, што Расія адпусціць вакцыну ў доўг. Чакаць ужо няма куды. У цэнтры эпідэміялогіі спадзяюцца да студзеня набыць хоць бы самае неабходнае.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Шаноўныя чытачы!

Падпісная кампанія на 1999 год стартавала.

Газету НАВІНЫ можна выпісаць у любым аддзяленні пошты і Белсаюздруку.

Альгерд НЕВЯРОЎСКИ

Ліст

у рэдакцыю

Як я
прадаваў
Леніна

Перабіраючы свае архівы, знайшоў з дзесятак старых паштовак з партрэтамі Леніна. Памкнуўся выкінуць, але падумаў: ёсць жа людзі, якія будуць рады набыць такі сувенір. І я, беспрацоўны, на бутэльку малака з булкай зараблю. Як у народзе кажуць, з паршывай авечкі хоць поўсці касмыль.

7 лістапада выправіўся на плошчу Леніна ў Магілёве, дзе павінна было праходзіць галоўнае мерапрыемства дня. У 10 гадзін людзі ўжо збіраліся, тым больш, што ў шапіках гандлявалі і півам, і да піва.

Стаў ля аднаго шапіка, дзе было людзей, развярнуў верам свой тавар, стаю, чакаю. Ніякай увагі. Пайшоў павольна па плошчы паўз купкі людзей. «Гэта што, прадаецца?» — пацікавіўся адзін. «Прадаецца», — кажу і чакаю, што спытае пра кошт. Не спытаў, адышоў.

Невялікая група школьнікаў — заўважылі мяне, пераглянуліся і засмяяліся. «Колькі каштуе?» — спытаў адзін. «Для цябе бясплатна. Даць?» — «Не, не трэба», — адмагнуўся той. Другі пачуў, перапытаў: «Бясплатна?» — «Ну... Даць?» — «Давайце», — ён узяў паштоўку, павярцеў яе, не ведаючы, што рабіць, і сунуў у кішэнь. Яшчэ паўгадзіны я вандраваў па плошчы, але больш ніхто не зацікавіўся маім таварам. Вырасьці сам праявіць ініцыятыву. Падышоў да мужчыны з дзяржаўным сцягам. «Не трэба Ленін?» — «Да пашол ты... са сваім Ленінам!»

Раптам заўважыў «кадра». Плячысты стары ў форме адстаўнога марскога афіцэра. На грудзях значок: на фоне чырвонага сцяга выявы Леніна і Сталіна і надпіс «РКПБ». Трымае самапісны плакат, нешта пра Леніна. Знізу плаката адзін куток пусты. «Вось тут месца для партрэта засталася», — жартую я і паказваю паштоўкі. «А што, добра!» — загарэўся ён. У мяне знаходзіцца і клей-аловак. Стары дастае кашалёк і перабірае там паперкі па тысячы. Нарэшце знаходзіць адну пяцітысячную, падае мне. Таго, што засталася ў ягоным кашалёку, на піва ўжо не хопіць. Мы разам наклеіваем паштоўку на плакат.

Але больш мне ўжо не хочацца нікому прапаноўваць свой тавар. Піце піва, мужыкі! Я хаваю тавар у кішэнь і адыходжу.

Ля шапіка з марозівам, у каробцы, куды кідаюць абгорткі, раптам заўважаю скамечаную паштоўку з Ленінам, тую самую. Не захацеў хлопец трымаць правадыра ў кішэні, выкінуў. Ну што ж, бывай, правадыр!

Міхась БУЛАВАЦКІ,
г. Магілёў

Браслаўскія стараверы

Святлана Бялова працуе ў студыі майстроў Браслаўскага краязнаўчага музея.

Стараверы з вёскі Пашэвічы.

Старавер-званар з вёскі Мінкавічы Рыгор Шаршнёў.

На магілах старавераў ставяць васьміканцовыя крыжы.

Больш за 200 гадоў таму на Браслаўшчыне пасяліліся ўцекачы ад ніканаўскіх рэформаў. Але нават у далечыні ад маскоўскіх земляў, у нетрах дзікай прыроды, схаваўшыся між азёраў, ахвяры царкоўнага расколу жылі асцярожна, затоена. З тых часоў у старавераў дагэтуль захавалася традыцыя: з кубка, у якім чужому падавалася вада, гаспадары-стараверы піць не павінны.

Стараверы Браслаўшчыны самі сябе называлі маскалямі, з гонарам падкрэсліваючы сваё гістарычнае паходжанне. Яны і сёння не хаваюць радасці, калі нехта вылучае іх гэтым назовам сярод беларусаў ці палякаў, што жывуць побач.

Гэтыя людзі заўсёды вылучаліся сваёй самабытнасцю, у аснове якой была моцная, непакісная вера. Яны надзвычай строга трымаліся абрадаў. І Божы барані, калі хто возьме чарку. Але так было раней. Цяпер сітуацыя іншая. Што ў святы,

што ў будні — заўсёды ўбачыш п'яных старавераў.

Амаль усе стараверскія паселішчы Браслаўшчыны — выміраючыя. Моладзь у вёсках не застаецца. Раней міграцыя адбывалася ў бок Прыбалтыкі — у Рыгу, Вільню, Даўгаўпілс. Вялікае апустахненне вёсак адбылося ў часе будоўлі Ігналінскай АЭС. Цяпер, зразумела, калі мяжа на замку, моладзь падаецца ў бок беларускай сталіцы.

Але апошнім часам на Браслаўшчыне з'явілася некалькі маладых стараверскіх святароў, якія спрабуюць спыніць працэс духоўнай дэградацыі сваіх суродзічаў. У самім Браславе адкрылася новая малельня. Ужо некалькі маладых сем'яў сталі сталымі яе наведвальнікамі. Але ў далёкіх і маленькіх вёсках, такіх, як Буловішкі ці Мінкавічы, нават у прастольнае свята няма каму несці абразы хрэсным ходам.

Анатоль КЛЯШЧУК
Фота аўтара

Стараверы вёскі Буловішкі.

Стараверская царква ў вёсцы Мінкавічы.

Что пишут

Лукашенко не успевает на президентскую гонку

Газета «Новые Известия» полагает, что у белорусского президента сейчас существует достаточно причин, чтобы не форсировать интеграционные процессы. Изменение ситуации в России оказалось не в его пользу. Но главной неприятностью для него является чересчур стремительное приближение выборов нового президента в России. А Лукашенко не успевает на президентскую гонку и поэтому пытается оттянуть ее начало. «Именно этим объясняются его призывы к российской общественности во время недавнего путешествия по Сибири дать Б.Ельцину доработать положенный срок», — пишут «Новые Известия».

Журналисты считают, что поскольку стать президентом объединенного Союза является главной целью белорусского лидера, то все «попытки» урезать его возможную будущую власть воспринимаются чрезвычайно болезненно. Так, по мнению газеты, 2 ноября в Могилеве «белорусский президент и вовсе сорвался». Когда ему задали вопрос о возможном перераспределении властных полномочий в России между главой государства, правительством и парламентом, глава союзной республики отреагировал крайне болезненно, заявив, что это приведет к хаосу. Он даже обозначил роль Думы в политической жизни: «Законодательная власть существует только для одного: чтобы творить законы». И далее: «Через два-три года придет другой человек, они что, хотят его лишиться полномочий?»

Российская пресса подчеркивает, что А.Лукашенко остался недоволен действиями депутатов Госдумы. Принимая в Минске вологодского губернатора В.Позгалева, белорусский руководитель заявил, что российские политики лишь играют в интеграцию. Есть разговоры, но нет конкретных действий — это относится и к левым, контролирующим ситуацию в Госдуме. Президент подчеркнул, что в дальнейшем будет иметь дело только «с серьезными людьми», а именно — с президентом РФ, правительством и губернаторами.

Причину такого отношения понять довольно просто: А.Лукашенко стремился к созданию общего парламента, но с обязательным установлением двойного гражданства. «Судя по слухам, просочившимся из президентской резиденции, «лукашенковская» модель подразумевает: гражданину бывшего СССР, проживавшему на территории РСФСР или БССР, стаж «советского гражданства» автоматически засчитывается в стаж гражданина нынешних России и Беларуси», — отмечает газета «Московские новости». То есть, любой гражданин Беларуси получает право баллотироваться на пост президента России или президента Союза. Однако, как уточняет газета, по мнению спикера Г.Селезнева, президентского поста в создаваемом Союзе не будет, поскольку это не единое государство, а объединение двух самостоятельных государств.

Подготовил
Михаил ГРИГОРЬЕВ

У Венгры, Чехии, Польши зарплата ў 500-600 долараў лічыцца не высокай. Добра зарабляюць людзі і ў іншых посткамуністычных краінах, але толькі не ў нас. Што казаць, калі месячная зарплата сярэднестатыстычнага беларуса не перавышае 30 долараў па рыначнаму курсу. Вось і атрымліваецца, што 83 працэнты нашага насельніцтва жывуць ніжэй рысы беднасці. Беларусы нарэшце дасягнулі роўнасці — роўнасці ў галечы.

Для скарачэння беднасці існуе два шляхі. Па першаму мы крочылі ўсе гэтыя гады, таму і трапілі ў натуральны «славянскі тупік»: дзяліць больш няма чаго. Даходаў тых 17 працэнтаў грамадзянаў, якія зарабляюць крыху больш за астатніх, хоць ты іх застрэль, не хопіць, каб накарміць усіх.

І наогул, уся гэтая «справядлівая дзяльба» не мае ніякага сэнсу. Напрыклад, як падлічылі амерыканскія эканамісты, экспрапрыяцыя эксплуататарскіх класаў у Расіі падчас так званай рэвалюцыі дала бедным прыбытку да зарплаты ў памеры 10 долараў, за якія, дададзім, прыйшлося заплаціць мільёнамі чалавечых жыццяў.

Такім чынам, дзяліць ужо няма чаго. Няма таксама грошай і на развіццё вытворчасці. Справа ў тым, што ў эканоміку можна інвеставаць толькі «лішнія» грошы, зберажэнні, якія ствараюцца перш за ўсё багатымі людзьмі, якіх у нас ці няма, ці яны хаваюцца ад «бацькі», ці хаваюць свае зберажэнні ў панчохах.

Але адсутнасць сродкаў у краіне — гэта не бяда, а паўбяды. Грошы ёсць за мяжой. Калі кіраўніцтва дзяржавы выбірае разумны шлях, то заў-

Славянскі тупік

сёды знойдуцца людзі за мяжой, якім будзе выгадна інвеставаць эканоміку, якая развіваецца. Таму, напрыклад, у Венгрыі, Чэхіі, Эстоніі, краінах, якія хутка прайшлі крызіс пераходнага перыяду і не дапусцілі абвальнага падзення жыццёвага ўзроўню, на душу насельніцтва прыходзіцца адпаведна 432, 243 і 132 долары замежных інвестыцыяў. У нас жа, вы будзеце смяяцца, гэтых самых інвестыцыяў прыпадае ў год толькі 1 долар на чалавека. Меней даюць толькі Таджыкістану, дзе ідзе грамадзянская вайна.

Цяпер мяркуеце самі, ці можна чакаць, што наш прэзідэнт выканае патрабаванне рабочых і падніме памер МЗП да 100 долараў у месяц. Каб гэта стала магчымым, трэба памяняць усю эканамічную

палітыку, адмовіцца ад «рынкавага сацыялізму» і рабіць усё так, як гэта робіцца ў людзей.

Канешне, сёе-тое можна зрабіць, нічога па сутнасці не мяняючы. Напрыклад, ліквідаваць «касу» Івана Ціцянкава і аддаць гэтыя грошы ў дзяржбюджэт. Можна адмовіцца ад будоўлі хакейных палацаў, прадаць лішнія «мерседэсы» і нават прэзідэнцкі самалёт. Але гэтых грошай надоўга не хопіць. Скажу нават больш: аддай нам сёння хоць усё золата свету, аднак заўтра мы зноў апынемся такімі ж жабракамі. Бо як толькі нашае начальства атрымае кучу долараў, тут жа з'явіцца і новыя праекты, возьмемся, напрыклад, за будоўлю касмічных караблёў, каб нарэшце вызначыць дак-

ладна, ці ёсць яно жыццё на Марсе. А хутчэй за ўсё возьмемся за падрыхтоўку славянскай вайны з НАТО.

Многае залежыць ад таго, якія мэты перад сабой чалавек ці грамадства ставяць. Можна, як гэта робіць наша кіраўніцтва, «запускаць заводы», каб забяспечыць занятасць. А можна паставіць мэтай забеспячэнне эфектыўнай заняцасці, гэта значыць такой, якая забяспечвае працаўніку нармальны заробак, а пенсіянерам — прыстойную пенсію. А першай умовай для гэтага з'яўляецца павышэнне ступені эканамічнай свабоды суб'ектаў гаспадарання, наогул насельніцтва, без чаго немагчыма рэальная канкурэнцыя, зніжэнне цэнаў і г.д.

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

**Продается
бумага
писчая
Формат А4
Т. 2-100-254**

**КОШТЫ
РЕКЛАМНОЙ
ПЛОЩАДИ В ГАЗЕТЕ
НАВІНЫ**

на першай паласе —
200 000 руб./см²
на асобнай паласе —
150 000 руб./см²
у рэкламным блоку —
100 000 руб./см²
у TV праграме —
150 000 руб./см²
на апошняй паласе —
150 000 руб./см²
прыватныя аб'явы —
60 000 руб.
(за радок — 20 зн.)

Тэл. 210-02-54

ДАГЕРРОТИП

Семен БУКЧИН

В минувшее воскресенье в Варшаве был открыт второй памятник Юзефу Пилсудскому. Первый установили три года назад возле отеля «Европейский», на краю площади, носящей имя «начальника государства». На противоположной стороне — могила Неизвестного Солдата, Вечный Огонь, почетный караул, арка с памятными таблицами, на которых даты и места сражений, в которых отличились поляки. В Польше чтут память о Пилсудском, что, впрочем, не помешало здешним остроумцам окрестить фигуру у отеля «Европейский» «паркинговым», имея в виду соседство памятника с примыкающей стоянкой автомобилей. «Паркинговы» — это сторож на автомобильной стоянке.

Новый памятник, вставший у Бельведерского дворца, гораздо внушительнее по объемам. Маршал стоит, опираясь на саблю, немножко согрившись и подавшись вперед. Он как бы вглядывается в даль Лазенковской трассы, пытается, может быть, разглядеть будущее Польши. На открытии памятника были президент Польши Александр Квасьневский и дочь маршала Ядвига Пилсудская-Ярачевская.

Акция совпала, а точнее, была приурочена к 80-летию восстановления польской независимости, что придавало

Споры у памятника маршалу

ей особый смысл. Ведь именно Пилсудский организовал сопротивление войскам большевистской России и не впустил их в Варшаву.

Я приехал к памятнику на другой день после открытия. Множество венков... Небольшие группы любопытствующих граждан...

— Как вам памятник? — спросил я пожилого пана.

— Много бронзы...

— Ну а сам-то памятник как? Хорош?

— Памятник-то хорош, но вот заслужил ли он его, — пан приподнял шляпу и отправился по своим делам.

Этот «непатриотический» ответ отчасти отражает ту атмосферу дискуссии, в которой живет последнее время Польша. Нет, страна отнюдь не разделена на противоборствующие лагеря. Просто пришла другая жизнь, и полякам есть о чем поспорить. В День Независимости, 11 ноября, у памятника Пилсудскому, что возле отеля «Европейский», я заслушался немало споров. И порадовался за поляков. Спорили не о чем-нибудь, а о том, что

даст Польша вхождение в Европейский союз, поскольку именно в эти дни в Брюсселе начались переговоры в связи с будущим приемом страны в ЕС. Раздавались голоса, что Запад, мол, только и ждет, чтобы слопать Польшу без остатка, превратить ее в свою колонию. В ответ слышалось, что Польша еще далеко до ЕС как до Марса, и хорошо если западные страны помогут приблизиться к тому уровню, который отличает их жизнь.

А под эти споры дети и их родители ставили свечи и цветы к памятнику маршалу. А рядом, на Новом Святе, люди с тротуара наблюдали, как на машинах покидает президентский дворец Александр Квасьневский и его гости после приема по случаю Дня Независимости. Публика стояла буквально впритык к проезжей части, буквально в трех-четыре метра от президентского лимузина, и полицейские (очень немногочисленные, два или три человека) не только не теснили людей, но не делали ни одного замечания. В том числе

молодому человеку, поднявшему над головой плакат с подробно написанными требованиями соблюдения конституционных гарантий.

— Вы сильно недовольны своей жизнью? — спросил я его.

— Ну почему сильно? — ответил он. — Меня многое устраивает. Но я считаю, что наша демократия имеет ограниченный характер, и пришел об этом заявить.

Я представил себе, как об «ограниченном характере» белорусской демократии этот юноша пришел бы заявить в Минске, да еще во время торжественного выезда правительства. Да его за километр замили бы с таким плакатом. А потом, как водится, СИЗО, скорый и справедливый суд, огромный штраф...

Молодой поляк пришел к президентскому дворцу, чтобы заявить об «ограниченном характере демократии». И почему-то ему не заламывают руки, не лупят дубинкой, не таскают в участок...

Когда-то, очень давно, в послевоенные первые годы в начальной советской школе

были в ходу плакаты на тему «Два мира — две судьбы». На одном — счастливые советские дети. На другом — пребывающие в нищете дети на ужасном капиталистическом Западе. Об этом невольно вспоминаешь, когда не без зависти смотришь, как поляки отмечают свой День Независимости.

Нет демонстраций и всеобщего ликования. Но есть гордость за свою страну, свою историю, свою культуру. Гордость, отягощенная нелегкими раздумьями о сложности исторического пути и даже обидами... Поляки спорят, ругают свою власть. И сами же видят, как польский корабль стронулся с места, что он плывет и в очень неплохом направлении. Учительница пожаловалась мне на маленькую пенсию. «Всего семьсот злотых, проше пана!» Но это двести долларов. При ценах таких же, как у нас. А на многие товары и гораздо меньших.

Вот о чем подумалось в день польской Независимости.

Варшава

Металл для евро из Китая

Главное информационное агентство Китая Синьхуа на днях сообщило, что КНР выиграл тендер на поставки металла для чеканки монет евро — новой европейской валюты, которая будет введена в странах Евросоюза в будущем году.

Согласно сообщению, Лоянский медный завод, расположенный в центральной китайской провинции Хэнань, подписал контракт на ежемесячную поставку в течение трех лет тысячи тонн сплава меди, алюминия, цинка и ряда других металлов на монетный двор в германский город Бремен. Этот китайский завод вышел победителем в острой конкурентной борьбе за получение заказа с 11 крупными компаниями из США, Германии и Южной Кореи. Первые 200 тонн лигатуры уже отправлены в Германию.

Наркотики погубили генерала

Из-за кокаинового скандала командующий военно-воздушными силами Колумбии генерал Мануэль Сандовал подал в отставку.

Скандал возник после того, как американские таможенники обнаружили более 600 килограммов кокаина на сумму около 13 миллионов долларов на борту колумбийского военно-транспортного самолета во Флориде. Генерал Сандовал взял на себя ответственность за случившееся, однако опроверг предположения о том, что колумбийские военные широко вовлечены в наркоторговлю.

Оппозиция против Алиева

Свыше 70 оппозиционных организаций и партий Азербайджана договорились 11 ноября сообщать добавляться отставки президента Гейдара Алиева.

Их руководители уверены, что итоги президентских выборов 11 октября были сфальсифицированы. Представители оппозиции заявили, что участвовали случаи нападения на них во время митингов и демонстраций.

Сорос на Украине

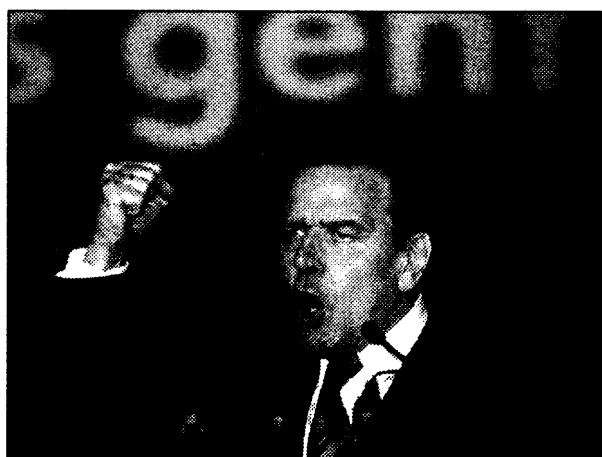
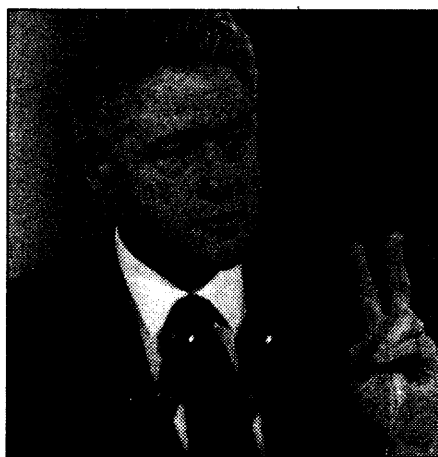
Известный американский финансист Джордж Сорос после встречи с главой украинского государства 10 ноября подчеркнул в интервью журналистам, что без успешной программы сотрудничества с МВФ Украина «рискует последовать российскому примеру».

Во время встречи с Л.Кучмой, по словам финансиста, обсуждалась экономическая ситуация в Украине, а также проблемы, возникающие в рамках сотрудничества с МВФ. По его мнению, украинское руководство «оказалось в патовой ситуации», поскольку, с одной стороны, МВФ осуществляет давление на правительство с целью повышения платы за коммунальные услуги, а с другой — парламент требует немедленного погашения бюджетной задолженности населению по всем социальным выплатам, что может привести к дополнительной денежной эмиссии. Против последнего, по словам Дж.Сороса, «категорически выступают Всемирный банк и Международный валютный фонд». Американский финансист считает экономическую ситуацию в Украине несколько лучшей, чем в России, однако в значительной степени преодолеть кризис можно лишь благодаря согласованным действиям всех ветвей власти в Украине.

По сообщениям информационных агентств

Девочка с плакатом «Я хочу жить при социализме» во время митинга левых сил на Европейской площади в Киеве.

Тони Блэра во время его избирательной кампании нередко называли «британским Клинтон». К Герхарду Шредеру несколько позже обращались «герр Блэр». Образы всех троих, тщательно отредактированные политическими имиджмейкерами, настолько перемешались в представлении как избирателей, так и политологов, что журнал Newsweek даже разработал специальный опросник для любителей блеснуть своей эрудицией. Желаящие тоже могут попробовать определить, к кому из этой тройцы (или же ко всем сразу) относятся приведенные ниже высказывания:

Его отец умер, когда он еще был совсем маленьким ребенком. (Г)

Его первое появление вблизи главной резиденции страны состоялось в стадии чрезмерного опьянения, при этом он лопнул в ворота ограды и кричал: «Я хочу туда!» (Б)

Он курит сигары. (Б)

Его сокурсники по колледжу закрепили за ним кличку «машина любви» (В)

Его избирательная кампания сопровождалась лейтмотивом голливудского хита «Ничто теперь нас не остановит» (Б)

Он любит играть на электрогитаре для публики (В)

Его энергичная жена умеет лучше зарабатывать деньги, чем он сам (А, В)

(А - Клинтон; Б - Шредер; В - Блэр; Г - все трое)

Не угадавшие правильные ответы могут особенно не огорчаться, так как не все равно, на чем играет отдельно взятый политический лидер — на гитаре или же на саксофоне. И какая, собственно, разница, кто из них может похвастаться наличием четырех жен, а кто — четырех любовниц. Гораздо больше политологов интересуется, что объединяет этих представителей «новой волны» в большой политике.

И американцы в 1992 году, и британцы в 1997-м, и теперь вот немцы в 1998-м голосовали не за политические лозунги и экономические программы, а за более молодых, более телегеничных героев культовых сериалов, способных к тому же блеснуть виртуозным владением богатым лексическим запасом современных экономических терминов. Есть еще одна особенность от предыдущих политических лидеров, новые герои не предлагают никаких радикальных изменений, они лишь обещают делать то же самое, что и их предшественники, но только лучше.

Духовным лидером политиков новой волны стал Билл Клинтон. Его имиджмейкеры смогли наиболее точно определить наиболее уязвимые места американского электората, сконцентрировав все свое внимание на «новой середине». Тем представителям американского населения, которое причисляло себя к разряду обеспеченных, он пообещал возможность разбогатеть еще больше, в то же время гарантировав социальную защищенность тех американцев, которые не то что не хотят богатеть, но, скорее, боятся возможности обнищания. Естественно, вся эта демагогия имела смысл только на фоне беспреде-

дентного материального благополучия, которым Америка наслаждается уже более десяти лет подряд. Именно эта предпосылка позволила Клинтону вместо необходимости решать сложные экономические задачи сконцентрировать свою демагогию на «персональной ответственности перед обществом и окружающей средой за преодоление преступности, нищеты, морального опустошения и экологического загрязнения».

Успех, который имела подобная коммерциализация избирательной кампании, подтолкнула Тони Блэра к использованию Билла Клинтон в качестве ролевой модели при разработке своей собственной стратегии политической борьбы. Сделанная по голливудским стандартам коммерческого телеискусства и законам маркетинга и завершившаяся убедительной победой избирательная кампания показала, что расчет Тони Блэра был абсолютно правильным. Правда, с учетом национальных особенностей своего электората ему пришлось пойти несколько дальше и разработать даже целую идеологию «третьего пути».

Теперь упрямые критики настойчиво пытаются получить от него ответ на вопрос, куда же ведет этот «третий путь». Ведь изначально о третьем пути заходила речь в том случае, когда нужно было делать выбор между капитализмом и коммунизмом. Однако по существу ни капиталистическое общество, ни коммунистическое в чистом виде за всю историю человечества так построены и не были, так что речь, скорее, идет о выборе между свободным рынком и обществом тоталитарного регулирования.

Непредсказуемые прелести свободного рынка несколько охладили пыл своих самых преданных апологетов, и теперь уже мало кто осмелится утверждать, что именно стихия свободного рынка сможет послужить панацеей от всех экономических и политических проблем. Но и высокие налоговые ставки, громоздкая система социального обеспечения и защита интеллектуальной собственности восторга у западного обывателя не вызывают. Поэтому вместо ток-шоу Тони Блэру приходится регулярно проводить сеансы ток-шопа, а свои ораторские способности подкреплять редким даром телегеничного «заклинателя змей».

Именно этот оттенок «мисионерства», по словам Герхарда Шредера, и является той единственной отрицательной чертой в непорочном образе «британского Клинтон», которую ему не хотелось бы воспроизводить при создании своего собственного политического имиджа. Однако, по всей видимости, именно новому немецкому канцлеру фанатическая вера в истинность его утверждений понадобится гораздо больше, чем Клинтону и Блэру, вместе взятым. Ведь, в отличие от пресыщенной Америки и консервативно благополучной Англии, перенесшей хирургическую операцию объединения, Германии предстоит решить сложные экономические задачи. Восточной Германии все еще предстоит довести до конца несколько забуксовавшую программу приватизации. В то же время высокий уровень безработицы и чрезвычайно высокие ставки налогообложения придают вопросам социальной защищенности немцев особую остроту.

Правда, похоже, Герхарду Шредеру удалось найти удачный маркетинговый прием и для решения таких, казалось бы, неразрешимых проблем. Он пообещал своим избирателям, что станет первым «канцлером без комплексов». Похоже, для немцев, которые многие десятилетия прожили, отягощенные общенациональным чувством вины, избавление от этого непосильного груза значит даже больше, чем действительное решение их экономических проблем.

Тем не менее политические оппоненты искателей третьего пути, как оказалось, тоже успешно осваивают законы политического маркетинга. Можно сколько угодно спорить о том, стоило ли тиражировать плакаты с изображением неотразимой Моника по всему миру и о том, насколько этично копаться в грязном белье, разбросанном по кабинетам Белого дома, но последователям Билла Клинтон необходимо учесть, что именно «персональная ответственность перед обществом» оказалась в его программе практически единственным конкретным пунктом, за невыполнение которого и можно было зацепиться. С этой точки зрения программа Шредера представляется поистине безупречной, так как для того, чтобы доказать, что и у него тоже есть комплексы, понадобится усилия целой армии квалифицированных психологов. Впрочем, западные обозреватели давно уже твердят о том, что законы политэкономии и социологии давно уже устарели. Наступает эра политической психиатрии.

По материалам Newsweek и International Herald Tribune подготовила Оксана ПРИХОДЬКО

Трое в поисках третьего пути

Обобщенный портрет Билла Клинтон, Тони Блэра и Герхарда Шредера

Папярэднік Францішка Скарыны

Першыя кнігі ў Лондане надрукаваў беларус

Уладзімір АРЛОЎ

Пра гэта я ўпершыню пачуў не ад нашых даследчыкаў, а з вуснаў брытанскага гісторыка Гая Пікарды. У 1993 г. гэты вядомы даследчык беларускай музыкі і культуры ўдзельнічаў ва ўрачыстасцях з нагоды 500-х угодкаў Францішка Скарыны. Тады містэр Пікарда і паведаміў у Полацку, што беларусы мелі самае непасрэднае дачыненне да заснавання першых друкарняў у брытанскай сталіцы.

Літвін на берагах Тэмзы

Гісторыя зберагла імя лонданскага першадрукара. Майстра, які пасяліўся там напрыканцы XV стагоддзя, звалі **Jon Lettou**. Брытанскія гісторыкі і бібліяграфы аднадушныя ў тым, што ён быў іншаземцам.

Паводле тагачаснай традыцыі, чужаземцы звычайна давалі да свайго імя назву роднага горада або краіны, адкуль прыбылі. Слова *Lettou* (*lettow*) у сярэднявечнай англійскай мове азначала Вялікае Княства Літоўскае, ядром якога, як вядома, былі беларускія землі. Менавіта адтуль, на думку большасці брытанскіх аўтараў, і паходзіў *Jon Lettou*, у перакладзе — Ян з Літвы, ці проста Ян Літвін. Апрача таго, у кнігах, што выйшлі з ягонай друкарні, *lettou* пазначалася з малой літары, лішні раз сведчыць, што гэта не прозвішча, а — месца паходжання. (У дужках зноў нагадаем: многія беларусы традыцыйна называлі сябе літвінамі нават на пачатку XX стагоддзя.)

Праз Еўропу ў Англію

Біяграфічныя звесткі пра нашага прадпрымальнага суайчынніка небагатыя. Шэраг гісторыкаў лічаць яго вучнем вядомага друкара Мацея Мараўскага, які працаваў у Генуі і Неапалі. Цалкам верагодна, што Ян Літвін быў выпускніком Празскага ўніверсітэта, дзе існаваў Літоўскі калегіум. Да нашых дзён захаваліся спісы студэнтаў, што закончылі ў XV — пачатку XVI стагоддзя філасофскі факультэт Празскай *alma mater*. Яны называюць імёны, прынамсі, дваццаці беларусаў, сярод якіх сустракаецца *Joannes* з Полацка, а таксама трое ягоных Янаў (адзін па прозвішчы Багдановіч). Не выключана, што адзін з іх — якраз *Jon Lettou*.

Такім чынам, атрымаўшы ў Еўропе адукацыю і спецыяльнасць друкара, Ян Літвін перабраецца ў Альбіён, дзе ў тыя часы яго чакала канкурэнцыя непараўнальна меншая, чым у традыцыйных цэнтрах кнігадрукавання на мацерыку.

Першая датаваная згадка пра з'яўленне Яна Літвіна ў Лондане адносіцца да 1480 года. Ён быў першым друкаром у лонданскім Сіці, і гэта ні ў каго не выклікае сумневу.

Пра метафізіку і псалмы

Адносна невялікая колькасць першых выданняў Яна з Літвы, а таксама той факт, што нічога невядома пра кнігі, выпушчаныя ім да прыезду ў Англію, прыводзяць да высновы, што менавіта ў Лондане ён зрабіў у друкарскім мас-

тацтве свае першыя самастойныя крокі.

Спачатку з ягонай друкарні выходзіць некалькімі выданнямі антытурэцкая індугенцыя Рымскага Папы Сікста IV. Затым чытачы атрымліваюць ад Яна Літвіна лацінамоўны трактат пад назовам «*Questiones super XII libros metaphysicae*» («Разважанні пра дваццаць кніг з метафізікі»), 1481 годам пазначаныя «Каментары да псалмаў», замову на выпуск якіх таксама даваў Ян Літвін.

У тым самым годзе наш зямляк аб'ядноўвае намаганні з іншым прыезджым друкаром — Вільямам Мехлінскім. Дарэчы, імя Яна Літвіна на супольных выданнях заўсёды стаіць на першым месцы, а гэта значыць, што ён з'яўляецца старэйшым кампаньёнам.

Потым майстры набываюць больш дасканалы шрыфт і адчыняюць у Лондане новую друкарню паблізу гэтак званай Вялікай царквы Усіх Святых.

Друкарня на дваіх

Самым значным дасягненнем кампаньёнаў гісторыкі называюць выданне класічнага твора англійскай юрыдычнай літаратуры «*Tenores Nowelli*», аўтарам якога быў адзін з найбольш аўтарытэтных тагачасных юрыстаў Томас Літлетан. З тае прычыны, што яго кніга лічылася першым у сваёй галіне падручнікам, выданне засталося прыкметнай падзеяй і ў гісторыі права.

Надалей друкарня Яна Літвіна і Вільяма Мехлінскага спецыялізуецца якраз на выданні юрыдычнай літаратуры.

Але, пачынаючы з 1483 года, імя нашага суайчынніка з тытульных аркушаў знікае. Магчыма, ад'езд з Лондана быў звязаны з моўнай праблемай: на змену лаціне, якой Ян, як і любы выпускнік сярэднявечнага ўніверсітэта, валодаў бліскуча, у кнігавывадавецтва прыходзіла жывая англійская мова.

На ўсход, у Кракаў?

Хацелася б пагадзіцца з тымі аўтарамі, што «выпраўляюць» Яна Літвіна з брытанскай сталіцы не куды-небудзь, а бліжэй да радзімы, у Кракаў. Там майстар друкарскіх справаў сапраўды мог стацца чаканым госцем.

Польскі трон у той час «па сумяшчальніцтве» займаў вялікі князь літоўскі Казімір IV Ягеллончык, які меў славу прыхільніка і апекуна «літоўскага» мастацтва. Якраз у гады ягонага каралявання ў Кракаве была заснаваная друкарня, дзе ў 1491-м выйшлі першыя славянскія кнігі кірыліцай. Гэта былі «Октоих» і «Часослов», што знайшлі попыт на беларускіх і ўкраінскіх землях. Вельмі верагодна, што ў іх падрыхтоўцы да друку прыдаўся багаты досвед лонданскага першадрукара. Такім чынам, можна казаць, што Ян Літвін быў першым нашым суайчыннікам, які пайшоў па шляху кнігадрукавання, пракладзеным славутым немцам Янам Гутэнбергам.

Да выхаду ў свет «Псалтыры» Францішка Скарыны — першай беларускай і ўсходнеславянскай друкаванай кнігі — заставалася яшчэ чвэрць стагоддзя...

Даты і лёсы

13 лістапада

Міжнародны дзень сляпых. Адзначаецца штогод у гонар дня нараджэння (1745) французскага педагога **Валентэна Гаюі**, які заснаваў у Парыжы першы інтэрнат для сляпых людзей, дзе далучаў іх да грамадска карыснай працы.

1825. Нарадзіўся французскі куцор'е англійскага паходжання Чарльз Уорт, заснавальнік «індустрыі моды»: ён першы пачаў скарыстоўваць прыгожых дзяўчат для публічных паказаў сваёй прадукцыі, а таксама «тыражаваць» эксклюзіўныя сукенкі для продажу ва ўсім свеце.

1850. Нарадзіўся англійскі пісьменнік Роберт Льюіс Стывенсан (**на здымку**), аўтар сусветна знакамітага прыгодніцкага рамана «Востраў скарбаў».

1851. Адчынілася першая ў Расійскай імперыі чыгунка Пецярбург—Масква, на будаўніцтве якой працавала шмат беларусаў.

14 лістапада

1666. Сэмюэл Пэпіс абвясціў пра першае пераліванне крыві, зробленае ад аднаго сабакі іншаму.

1765. Нарадзіўся амерыканскі інжынер Роберт Фултан, які пабудоваў першы рэнтабельны параход, а таксама першую амерыканскую субмарыну (1800).

1863. Нарадзіўся бельгійскі хімік Лео Бэкеланд, які вынайшаў першую пластмасу — бакеліт.

1889. Нарадзіўся знакаміты індыйскі палітык Джавахарлал Нэру (**на здымку**).

1920. У Слуцку быў скліканы з'езд Слуцкіны, які выбраў часовы ўрад краю на чале з Уладзімірам Пракулевічам. З'езд пастанавіў распачыць збройнае змаганне супраць балшавікоў. Неўзабаве былі мабілізаваныя каля 10 тыс. чалавек. Беларускія жанчыны з Горадні прыслалі да Слуцка сцяг з вышытаю «Пагоняю» і надпісам: «Тым, што пайшлі паміраць, каб жыла Бацькаўшчына».

1922. Пачала радыёвяшчанне знакамітай **BBC** — Брытанская радыёкарпарацыя.

1948. Нарадзіўся прынц Уэльскі Чарльз, былы муж прынцэсы Дыяны і верагодны спадкаемца брытанскага трона.

1963. У выніку падводнага землятрусу паблізу берагоў Ісландыі ў свеце з'явіўся новы востраў Суртсі.

1982. На чарговых выбарах у парламент таталітарнай Албаніі толькі адзін чалавек прагаласаваў супраць афіцыйных кандыдатаў ад кампартыі. У выніку камуністы атрымалі «толькі» 99,99993 працэнты галасоў пры стопрацэнтным удзеле ў галасаванні 1.627.968 грамадзянаў з правам голасу.

15 лістапада

1492. Хрыстафор Калумб наведваў адну з індзейскіх вёсак на Кубе, дзе ўпершыню убачыў, як паліць тытунь. Велізарныя цыгары індзейцы называлі словам «табак». Еўрапейцы ўпершыню закурылі.

1738. Нарадзіўся англійскі астраном і арганіст Ёўльям Гершэль, які ў 1781 г. адкрыў планету Уран.

1904. Амерыканец Кінг Кэмп Жылет запатэнтаваў брытву са зменнымі лезамі.

1923. Інфляцыя ў пераможанай Германіі дасягнула свайго піку: марка патаннела з 1914 г. у мільярд разоў (з 4,2 да 4.200.000.000 за долар).

1954. Нарадзіўся прэзідэнт Польшчы Аляксандр Квасьнеўскі (**на здымку**).

1988. Абвясціла пра сваё стварэнне Палесцінская дзяржава са сталіцай у Ерусаліме.

1988. Стартаваў першы (і апошні) савецкі касмічны карабель шматразовага выкарыстання «Буран», скапіраваны з амерыканскіх «чаўнакоў».

16 лістапада

1870. Скончылася адна з найбольш жахлівых войнаў, якую развязаў дыктатар Парагвая Франсіска Лопес супраць Бразіліі, Аргенціны і Уругвая. Звар'яцелы прэзідэнт рэпрэсываў вялізную частку свайго народа, каб прымусіць астатніх змагацца да «пераможнага канца». У выніку мужчынскае насельніцтва краіны скарацілася ў дзевяць разоў (да 28.000 чалавек), сам жа Парагвай быў акупаваны Бразіліяй.

1933. Усталяванне дыпламатычных дачыненняў паміж СССР і ЗША.

1938. Падчас матчу паміж футбольнымі зборнымі Англіі і Ірландыі англічанін Ёўльям Хол забіў тры галы за 3,5 хвіліны — рэкорд у сусветным футболе.

1988. Пачатак распаду СССР: Вярхоўны Савет Эстоніі абвясціў вяршэнства законаў рэспублікі над агульнасаюзным законодаўствам. Прэзідыум ВС СССР асудзіў гэты акт як антыканстытуцыйны, аднак эстонцы не збаяліся і 7 снежня пацвердзілі сваё рашэнне.

Падрыхтаваў
Юрась БАРЫСЕВІЧ

АФІША

Наступны тыдзень будзе незвычайна багаты на падзеі тэатральнага жыцця: адразу ў некалькіх сталічных тэатрах адбудуцца прэм'еры, а ў Тэатры-лабараторыі беларускай драматургіі «Вольная сцена» пройдзе Фэст сучаснай нямецкай драматургіі. Тут можна будзе пабачыць сучасныя нямецкія п'есы ў пастаноўцы беларускіх тэатраў: 13 лістапада ў 11:00 і 19:00 Мінскі абласны драматычны тэатр (г. Маладзечна) пакажа сваю імпрэзу «Гер Паўль», 14-га ў такі ж час пройдзе спектакль Беларускага акадэмічнага тэатра імя Якуба Коласа (г. Віцебск) «Пісьменныя», 15-га ў 11:00 гаспадары — тэатр «Вольная сцена» — пакажуць сваю новую работу «Бот і яго шкарпэтка», і ў 18:00 у нядзелю пачнецца апошні спектакль гэтага маленькага фестывалю — «Альпійскае ззянне» Альтэрнатыўнага тэатра пад кіраўніцтвам В.Грыгальюнаса (г. Мінск).

13, 14 і 15 лістапада пройдзе першыя спектаклі сезона (нарэшце!) у тэатры «Дзе Я?» (раён станцыі метро «Аўтазаводская»). Гэта будзе прэм'ера — «Мёртвыя душы» паводле Гоголя ў пастаноўцы мастацкага кіраўніка тэатра Міколы Трухана.

Нямецкія п'есы на беларускай сцэне

Малы тэатр (дакладней, адзін з двух мінскіх Малых тэатраў, якія ніяк не могуць падзяліць паміж сабою гэтую сціпную назву) запрашае паглядзець новую работу рэжысёра Т.Пацай «Гульні на вадзе». Прэм'ера адбудзецца 14 і 15 лістапада ў Доме ветэранаў.

Тэатральны калектыв «Віртуозы сцэны», што выступае ў клубе імя Дзяржынскага, прапануе паглядзець 14 і 15 лістапада трагікамедыю Ж.Както «Жудасныя бацькі».

У Тэатры імя Янкі Купалы можна пабачыць 13 лістапада «Таполевую завею», 14-га ў 19:00 і 15-га ў 11:30 і ў 19:00 пройдзе «Паўлінка», 16-га — «Інтымы тэатр Міровіча», 18-га — «Касцюмер». На Малой Купалаўскай сцэне 13 і 16 лістапада — «Лэдзі Кронкі і мышы».

Рускі тэатр запрашае 13 лістапада на спектакль «Цяжкія людзі, або Жаніх з Ерусаліма». 14-га раніцай — «Таямніцы чароўнага гарышча», увечары — «У прыцемках». 15 лістапада

раніцай дзеці могуць пабачыць «Івана ды Мар'ю», а ўвечары пройдзе «Раскіданае гняздо». 17 лістапада на Вялікай сцэне Рускага тэатра глядзіце «Мадам, месце і...», і ў гэты ж дзень сёра Т.Пацай «Гульні на вадзе». 18-га ў Рускім — «Ваўкі і авечкі», 19-га — «Свабодны шлюб».

Руская класічная драматургія чакае сваіх прыхільнікаў на спектаклі Тэатра-студыі кінаакцёра «Таланты і поклоннікі» (14 і 15 лістапада). 17 і 18 лістапада ў гэтым тэатры можна пабачыць «Тэатр купца Япішкіна», 19-га — «Каханне смешнага чалавека».

У Маладзёжным тэатры вас чакаюць чароўныя ўсходнія казкі — «Сакрэт Шахразады» пройдзе тут 14 і 15 лістапада. 18-га Маладзёжны пакажа «Я хачу быць каханай».

Тэатр оперы і балета прапануе 13 лістапада пабачыць кароткія балеты Стравінскага «Жар-птушка» і «Вясна свяшчэнная», 14-га пройдзе опера «Травіята», 15-га — «Рыгаледа»,

прычым у гэты дзень партыю Герцага будзе спяваць госць Беларускай оперы Віктар Чэрванюк (Украіна). 17-га — опера «Севільскі цырульнік», 18-га — балет «Страсці (Рагнеда)», 19-га — камічная опера «Шлюбны вэксаль».

Аматары музычнай камедыі ў бліжэйшы час маюць магчымасць пабачыць мюзікл «Цалуі мяне, Кэт!» (13 лістапада), канцэрт «Зоркі тэатра ззяюць для вас» (14-га), дзіцячую імпрэзу «Залатое кураня» (15-га раніцай), а таксама класічныя оперэты «Ноч у Венецыі» (15-га вечарам), «Марыца» (18-га) і «Цыганскі барон» (19 лістапада).

Пастаноўка маскоўскага тэатра «На Плющихе», якая пройдзе 14 лістапада ў канцэртнай зале «Мінск», прызначана толькі для дарослых і называецца «Амаль усё пра каханне». Квіткі на гэтае эратычнае шоу каштуюць ад 200 да 700 тысяч рублёў.

(Працяг на стар. 8)
Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

ПАНЯДЗЕЛАК

16 ЛІСТАПАДА

БТ
06.30, 07.10 Добroe утро, Беларусь!
07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 00.20 Новости. 08.10 Резонанс.
09.10 Телебарометр. 09.25 Потребительская корзина. 09.40 «Сегодня с вами...»
Драматург Е.Попова. 10.15 Здоровье.
10.40 Премьера песни. 11.15, 18.10 «Династия-2. Семья Колби». 12.00 Теленавигатор. 12.25 «А музыка звучит...» 13.10 «Слишком красивая для тебя». Х/ф. 14.40 Музыкальный антракт. 15.15 Видеокурс немецкого языка. 15.35 ТВ — школе. Изобразительное искусство. 4-й класс. Народное декоративно-прикладное искусство. 16.05 Мультфильм. 16.25 Регион. 17.10 Концертный сезон. 17.40 Гости в дом. 19.15 «Сегодня с вами...» Президент Белорусского общества Красного Креста, депутат Палаты представителей Национального собрания РБ А.Романовский.

АЎТОРАК

17 ЛІСТАПАДА

БТ
06.30, 07.10 Добroe утро, Беларусь!
07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости. 08.10 «Сегодня с вами...» Президент Белорусского общества Красного Креста, депутат Палаты представителей Национального собрания РБ А.Романовский. 08.45 Потребительская корзина. 09.10 ТВ — школе. Изобразительное искусство. 4-й класс. Народное декоративно-прикладное искусство. 09.40 Мультфильмы. 10.00 «Все мы родом из детства». 11.15, 18.10 «Династия-2. Семья Колби». 12.05 Туберкулез. 12.25 Бездельник. 13.10 «Песню берите с собой». 14.00 Авто-парк. 14.15 Бон тон. 14.40 «Макаенка, 9». 15.10 Видеокурс английского языка. 15.35 ТВ — школе. География. 9-й класс. Экологические проблемы Беларуси. 16.05 Спектр. 16.25 Уроки Н.Новожиловой. 17.10 «Колесо

СЕРАДА

18 ЛІСТАПАДА

БТ
06.30, 07.10 Добroe утро, Беларусь!
07.00, 09.00, 11.00, 17.00, 19.00, 00.30 Новости. 08.10 «Сегодня с вами...» Первый секретарь Союза писателей РБ О.Ипатова. 08.45 Потребительская корзина. 09.10 ТВ — школе. География. 9-й класс. Экологические проблемы Беларуси. 09.45 Видеокурс английского языка. 10.10 Многоголосие. 10.40 «Я рисую». 11.15, 18.10 «Династия-2. Семья Колби». 12.05 Око. 12.25 «А музыка звучит...» 13.10 Видимо-невидимо. 14.10 По страницам фестиваля «Славянский базар». 14.40 Парграф. 15.10 Видеокурс немецкого языка. 15.30 «5 х 5». 16.00 «Пластичная драма И.Басова». 16.25 «Пограничье». 17.10 Монолог. 17.40 Судьба моя и надежда. 19.15 «Сегодня с вами...» Председатель Комитета по авторским и совместным правам при Министерстве юстиции РБ С.Судариков. 19.50 Королев-

ЧАЦВЕР

19 ЛІСТАПАДА

БТ
06.30, 07.10 Добroe утро, Беларусь!
07.00, 09.00, 11.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости. 08.10 «Сегодня с вами...» Председатель Комитета по авторским и совместным правам при Министерстве юстиции РБ С.Судариков. 08.45 Потребительская корзина. 09.10 Усадьба. 09.35 Судьба моя и надежда. 10.00 «Все дело в шляпе». 10.25 Королевская охота. 11.15, 18.00 «Проклятый уютный дом». Х/ф. 1-я с. «После битвы». 12.15 «Остановись, прислушайся...» Д/ф. 12.30 Гости в дом. 13.10 «Чужие близкие...» Телеспектакль. Ч.1-я. 14.20 Зорная растень. 15.10 Видеокурс английского языка. 15.35 ТВ-школе. Белорусская литература. 9-й класс. Винцент Дунин-Марцинкевич и его комедия «Пинская шляхта». 16.15 Родное слово. 16.45 Музыкальный антракт. 17.10 «Соло для трубы». Д/ф. 19.15 «Сегодня с вами...» Доктор медицинских наук директор Международного центра челюстно-лицевой

ПЯТНІЦА

20 ЛІСТАПАДА

БТ
07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 00.05 Новости. 07.10 Добroe утро, Беларусь! 08.10 «Сегодня с вами...» Доктор медицинских наук директор Международного центра челюстно-лицевой хирургии О.Чудаков. 08.45 Потребительская корзина. 09.15 ТВ — школе. Белорусская литература. 9-й класс. Винцент Дунин-Марцинкевич и его комедия «Пинская шляхта». 09.55 Видеокурс английского языка. 10.25 «Музыка без границ». 11.10, 18.00 «Проклятый уютный дом». Х/ф. 2-я с. «Сны». 12.05 «Неприрученная птица». Д/ф. 12.25 «А музыка звучит...» 13.10 «Чужие близкие...» Спектакль. Ч.2-я. 14.00 Древо жизни. 14.25 Окружающая среда. 15.10 Видеокурс немецкого языка. 15.30 Мультфильмы. 15.55 «Лозовые кружева». Первый праздник лозоплетельщиков Беларуси. 16.25 «Риск-версия». 17.10 Уроки Н.Новожиловой. 17.40 Музыкальный

19.50 Парламентский вестник. 20.25 «Понедельник с «Христофором». 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 21.50 Белорусский хит-парад. 22.00 «Час пик». Х/ф. 23.20 «Новая коллекция». 23.50 Третий тайм.

ОРТ
16.00 «Жестокий ангел». 17.00, 23.25 Новости. 17.15 Угадай мелодио. 17.45 Час пик. 18.05 Э.Радзинский. «Как стать Наполеоном». 18.45 «Скарлетт». Х/ф. 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Дрожь земли». Х/ф. 22.30 «Взгляд». 23.40 «Мадуга. Одинокий волк». Х/ф. 01.45 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.50 Добroe утро, Россия. 08.15, 18.30, 22.45 Дежурная часть. 08.35 Телегра «Программа передач». 08.55 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.05 «Машенька и медведь». 15.30 «Первые по-

времени». 17.35 Многоголосие. 19.15 «Сегодня с вами...» Первый секретарь Союза писателей РБ О.Ипатова. 19.50 Музыкальный салон с Э.Езерской. 20.25 «Спикер-хата». 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 21.50 Белорусский хит-парад. 22.00 «Тысяча окон». Х/ф. 23.20 Международные спортивные новости. 23.50 «Крок-шутка».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 10.15 Смехопанорама. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Новые приключения Синдбада». 14.45 Счастливый случай. 15.30 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодио. 17.45 Час пик. 18.05 Э.Радзинский. «Как быть Наполеоном». 18.45 «Скарлетт». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Девушка без адреса». Х/ф. 22.25 К.Райкин в «Гамлете». Р.Стуруа. 23.25 Хоккей. Евролига. «Мангейм» (Германия) — «Ак Барс»

сая охота. 20.25 «Киностружка». 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 21.50 Белорусский хит-парад. 22.00 «Враг мой». Х/ф. 00.40 Темная комната.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.20 «Взгляд». 10.15 В мире животных. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Новые приключения Синдбада». 14.45 Зов джунглей. 15.10 Детские анекдоты. 15.30 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодио. 17.45 Час пик. 18.05 Э.Радзинский. «Как погибнуть Наполеоном». 18.45 «Скарлетт». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Король Ральф». Х/ф. 22.35 «Сафари черных наркобаронов». Х/ф. 23.30 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.50 Добroe утро, Россия. 08.15, 18.30, 22.45 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.55 То-

хирургии О.Чудаков. 19.50 Криминальная хроника. 20.10 Сделано в Беларуси. 20.30 «Отбой». 20.45 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 21.50 Белорусский хит-парад. 22.00 «Аты-баты, шли солдаты». Х/ф. 23.25 «Крок». 00.05 Акколада. 00.35 «Языльская десятка-98». Легкоатлетический пробег в г.Солігорске.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.15 Мультфильм. 09.35 Здоровье. 10.05 Клуб путешественников. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Новые приключения Синдбада». 14.45 Классная компания. 15.00 Умники и умницы. 15.30 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Эти забавные животные. 17.50 Час пик. 18.10 «В поисках утраченного». 18.50 «Скарлетт». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 Футбол. Сборная Бразилии — сборная России. 23.05 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.50 Добroe утро, Рос-

сия. 08.15, 18.30, 22.45 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.55 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.10 Мультфильм. 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 «Жизнь Клим Самгина». 18.40 История одного события. 19.35 Подробности. 19.45 «Аншлаг». 21.50 «Дело Румянцев». Х/ф.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.25, 22.45 «Женские истории». 09.55 «В поисках утраченного». 10.35 Смак. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 «Три толстяка». Х/ф. 17.15 Джентльмен-шоу. 17.45 Играй, гармонь любимая! 18.15 Здоровье. 18.45 Поле чудес. 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Немезида». Х/ф. 23.30 «Игры на дороге». Х/ф. 01.10 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 07.30, 08.30, 08.50 Добroe утро, Россия. 07.15 Тысяча и один день. 08.15,

целуи». 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 «Жизнь Клим Самгина». Х/ф. 18.40 История одного события. 19.35 Подробности. 19.45 Любовь с первого взгляда. 20.15 «Молодые и красивые». Х/ф. 21.50 Акуна матата.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.25 «Принцесса на горошине». Х/ф. 08.55 Рассвет. 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05, 21.05 «Смятение». Х/ф. 10.45 Музыкальный антракт. 11.05 Образ жизни. 11.40 Царская ложа. 12.20 Уходя, оглянись. 12.35, 13.45 Спектакль «Спешите делать добро». 13.29, 19.29 Азбука. 15.05 «Школьный учитель». 15.50 «Лукоморье». 16.10 «Парикский журнал». 16.35 Академия спорта. 17.05 «2003». 17.10 «Вокзал мечты». 17.35 Вихрь цель! 18.00 «Дом в Матвеевской». Д/ф. 19.15 Чудо-сказка. 19.50 «С потолка». 20.30 «Ю.Темirkanов. Импровизация на тему... из музыки не для всех». 20.45 Поле ново-

(Казань). 00.50 Программа передач.

РОССИЯ
15.00 Мультфильмы. 15.15 Сказочный полдник. 15.30 «Первые поцелуи». 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 «Жизнь Клим Самгина». 18.30, 22.45 Дежурная часть. 18.40 История одного события. 19.35 Подробности. 19.45 «Аншлаг». 20.15 «Черри 2000». Х/ф. 21.55 «Пси фактор».

КУЛЬТУРА
15.00, 17.00 Новости. 15.05 Откуда музыка берется? 15.20 «Школьный учитель». 16.05 «Лукоморье». 16.20 «Беседы о русской культуре». 17.05 «2003». 17.10 Ортодокс. 17.20 Ноу-хау. 17.35 «Русская усадьба». 18.00 Док. фильмы. 18.35 Итальянские песни в исполнении И.Богачевой. 19.15 Чудо-сказка. 19.29 Азбука. 19.30, 23.00 Новости культуры. 19.50 «Ричард III. Черный гений». 20.30 Поклонникам Терпсихоры. 20.45 После новостей... 21.05 «Жизнь О'Хару, курти-

вары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.05 «Василиса Прекрасная». 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 «Жизнь Клим Самгина». 18.40 История одного события. 19.35 Подробности. 19.50 Сам себе режиссер. 20.25 «Неподдающиеся». Х/ф. 21.50 «Агата Кристи. Пуаро».

КУЛЬТУРА
09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.10, 11.35, 23.20 Программа передач. 09.15, 21.05 «Жизнь О'Хару, куртизанки». Х/ф. Ч.2-я. 10.25 «Театр одного художника». 10.45 Док. фильмы. 11.25 Папиноуки. 11.30, 13.45, 19.30, 23.00 Новости культуры. 11.40, 14.00 Дж.Верди. «Аида». 14.44, 19.29 Азбука. 14.45 «Без визы». 15.05 «Принц и нищий». 15.50 «Лукоморье». 16.05 И.Багель. Из «Одесских рассказов». 16.30 Детский мир. 17.05 «2003». 17.10 «Экологик». 17.35 Мелодия старого Петербурга. 18.00 «Кто мы?».

сия. 08.15, 18.30, 22.45 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.55 Товары — почтой. 09.00 «Санта-Барбара». 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.05 «Волшебное лекарство». 15.15 Сказочный полдник. 15.30 «Первые поцелуи». 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 «Жизнь Клим Самгина». 18.40 История одного события. 19.35 Подробности. 19.45 «Два рояля». 20.30 «Грязные танцы». 20.55 «Самозванцы». 21.55 «Притворщики».

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.05 Новости культуры. 07.25 Док. фильмы. 08.10 Мелодия старого Петербурга. 08.35 Ноу-хау. 08.50 Поклонникам Терпсихоры. 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05, 21.05 «Концепта». Х/ф. 10.40 Играет Н.Луганский. 11.05 «Экологик». 11.40 «Секреты театра Камалы». 12.55 «Ю.Темirkanов. Импровизация на тему... из Пушкина. Личное». 13.20 Живое дерево ремесел. 13.29, 19.29 Азбука. 13.45 Парадоксы истории. 14.10 Борис Пастернак. «Второе рождение». 15.05

до. 17.05 «2003». 17.10 «Российский курьер». 17.50 Антикварная опера. 18.40 «Осенние портреты». 19.15 Чудо-сказка. 19.50 «Апокриф». 20.15 «Родом из МХАТа». 20.45 После новостей... 21.05 Художник В.Конюшкин. 21.25 Мистер смех. 21.50 «Полицейский», «Дом с привидениями». Х/ф. 22.30 Поет Тина Тернер.

НТВ
05.00 Сегодня утром. 08.10 «Скорая помощь». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Ключи от форта Байяр». 11.20 «Старый телевизор». 13.25 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.10 Сегодня. 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». 16.00 «Русский век». 16.30 Футбольный клуб. 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 18.55 «Завоевание Планеты обезьян». 20.30 «Криминальная Россия. Современные хроники». 23.10 Сегодня в полночь.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 12-я с. «Операция «Чистые руки».

стей... 22.40 Буонарротти Микеланджело. «Я помыслил в вечность устремлен».

НТВ
05.00 Сегодня утром. 08.10 «Ее звали Никита». Х/ф. 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 Вчера в «Итогах». 10.15 Куклы. 10.30 Итоги. Ночной разговор. 11.20 «Старый телевизор». 13.25 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.10, 22.30 Сегодня. 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». Х/ф. 16.00 «Сегодня». Красная стрела. 16.35 «Доктор Куин, женщина-врач». 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 18.55 «Планета обезьян». Х/ф. 21.40 «Скорая помощь». Х/ф. 23.10 Сегодня в полночь. 23.35 Футбольный клуб.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 9-я с. «Близ осеннего вечера». Д-17. 10.00 «Пощечина». 11.30 «Берегите женщин». 2 серии. 13.35 «Отражение». 15.10 «Возвращение броненосца». 4-я с.

занки». Х/ф. Ч.1-я. 22.10 В.Артемов. Симфония «Путь к Олимпу». 22.45 «Рго темогия». 23.20 Программа передач.

НТВ
15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». 16.00 «Сегодня». Красная стрела. 16.35 «Доктор Куин, женщина-врач». 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 18.55 «Новые тайны Планеты обезьян». Х/ф. 20.35 «Итоги». 21.40 «Скорая помощь». 22.30 Сегодня. 23.10 Сегодня в полночь.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 10-я с. «Испорченный телефон». Д-17. 09.55 «Елисейские поля». 11.10 «Заложники страха». 12.30 «Тетя Маруся». 2 серии. 14.40 «Колодец». 14.55, 16.00 «Государственная граница». 17.05 «Тени забытых предков». 18.40 «Чужая белая и Рябой». 20.15 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 11-я с. «Отсутствие доказательств». Д-17. 21.15 «Хелл ми»

18.25 Док. фильмы. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 «Тайны портретного фойе». 20.15 «Мелодии и ритмы прошлых лет». 20.45 После новостей... 22.20 Вспоминая конкурс им. П.И.Чайковского.

НТВ
05.00 Сегодня утром. 08.10, 21.40 «Скорая помощь». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Полный вперед». Х/ф. 10.40 «Среда». 11.15 «Щенок». Х/ф. 13.25 Парад-алле. 14.40 «Приключения барона Мюнхгаузена». 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». 16.00 «Сегодня». 16.35 «Доктор Куин, женщина-врач». 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Бегство с Планеты обезьян». Х/ф. 20.40 Куклы. 22.30 Сегодня. 23.10 Сегодня в полночь.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 11-я с. «Отсутствие доказательств». Д-17. 10.05 «Учитель». 11.45 «Тени забытых предков». 13.20 «Чужая

Мультфильм. 15.50 «Лукоморье». 16.10 «Беседы о русской культуре». 16.40 «Без визы». 17.05 «2003». 17.10 Видеопозиция. 17.20 Новое кино. 17.45 Памяти З.Е.Герда. 19.15 Чудо-сказка. 19.50 «Время музыки». 20.20 Евр. Габриэли. «Последний автограф». 20.40 Программа передач. 20.45 После новостей... 22.45 Джаз-оформления.

НТВ
05.00 Сегодня утром. 08.10, 21.40 «Скорая помощь». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Черные леса». Х/ф. 11.20 «Старый телевизор». 13.25 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.10, 22.30 Сегодня. 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». 16.00 «Сегодня». 16.35 «Доктор Куин, женщина-врач». 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 18.55 «Завоевание Планеты обезьян». 20.30 «Криминальная Россия. Современные хроники». 23.10 Сегодня в полночь.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 12-я с. «Операция «Чистые руки».

до. 17.05 «2003». 17.10 «Российский курьер». 17.50 Антикварная опера. 18.40 «Осенние портреты». 19.15 Чудо-сказка. 19.50 «Апокриф». 20.15 «Родом из МХАТа». 20.45 После новостей... 21.05 Художник В.Конюшкин. 21.25 Мистер смех. 21.50 «Полицейский», «Дом с привидениями». Х/ф. 22.30 Поет Тина Тернер.

НТВ
05.00 Сегодня утром. 08.10 «Скорая помощь». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Ключи от форта Байяр». 11.20 «Старый телевизор». 13.25 «Любовь и тайны Сансет Бич». 14.10 Сегодня. 15.15 «Золотые крылья Пенсаколы». 16.00 «Русский век». 16.30 Футбольный клуб. 17.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 «Битва за Планету обезьян». 20.40 Профессия — репортёр. 21.45 Веса Жванецкий. 22.15 «Рене по прозвищу лан Кан». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 13-я с. «Операция «Чистые руки».

16.00 «Государственная граница». 17.05 «Елисейские поля». 18.20 «Тетя Маруся». 2 серии. 20.30 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 10-я с. «Испорченный телефон». Д-17. 21.20 «Заложники страха». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Вторая возможность». 4-я с. Д-13. 10.20 «Эль Сид». Д-13. 13.20 «Умереть молодым». Д-17. 15.10 «Горячие головы-2». Д-13. 16.40 «Река, откуда не возвращаются». Д-13. 18.10 «Большой кайф, или Преступления в Новом Орлеане». Д-17. 19.00 «Свадьба». Д-13. 21.05 «Воины-роботы». Д-13. 22.35 «Раздвоение личности». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Еще неделя позади... 06.30, 14.10 Урок бодибилдинга. 06.45, 11.10 Аэробика. 11.20 Power week - неделя НХЛ. 08.10 Футбол. Чемпионат Италии. 10.00 Шахматное обозрение. 10.30 Американский футбол. 11.00 Новости. 11.35 Рет-

(«Парень по вызову»). 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.20 «Большой кайф, или Преступления в Новом Орлеане». Д-17. 10.20 «Река, откуда не возвращаются». Д-13. 11.50 «Раздвоение личности». Д-13. 13.45 «Свадьба». Д-13. 15.45 «Воины-роботы». Д-13. 18.05 «Эли, мой друг». С. 19.55 «Судебный процесс». Д-17. 21.40 «Капризы реки». Д-17. 23.30 «Гонимые дьяволом». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00, 20.10 Программа передач. 06.05, 14.10 Урок шахмат. 06.20, 11.10 Аэробика. 06.45 «Железный фактор». 07.15 Футбол. Чемпионат Англии. «Ноттингем Форест» - «Дерби Каунти». В перерыве: 08.00 Новости. 09.00 Футбол. Чемпионат Германии. 11.00 Новости. 11.35 Хроника недели. 12.05 Фан-клуб американского футбола. 12.35 «Шит и мяч». 13.05 Родео. 14.00 Новости. 14.25

белая и Рябой». 14.55, 16.00 «Государственная граница». 17.05 «Путешествие». 17.10 «Останься...» 18.35 «Искушение Дон-Жуана». 20.00 «Менты. Улицы разбитых фонарей». 12-я с. «Операция «Чистые руки». Д-17. 21.00 «Рикшот». 22.40 Завтра в программе.

АФІША

Нямецкія п'есы на беларускай сцэне

(Пачатак на стар. 6)

Канцэрт

Працягваецца VIII фестываль «Адраджэнне беларускай капэлы», які прысвечаны сёлета творчасці некалькіх нашых славуных землякоў. 16 лістапада ў Зале камернай музыкі ансамбль салістаў «Класік-авангард» і цэлае сузор'е вядомых беларускіх спевакоў выступяць у праграме «Сляза вялікага Адама» — гэта будуць вершы Міцкевіча і рамансы паводле ягоных твораў, напісаныя рознымі кампазітарамі (ад С.Манюшкі да нашых сучасных «эстраднікаў»). 19 лістапада канцэртам у Зале камернай музыкі Беларускай капэлы ўшануе скрыпача і кампазітара XIX стагоддзя Канстанціна Горскага. Рамансы і малітвы Горскага, а таксама фрагменты ягонай оперы «Маргер», прысвечанай барацьбе Вялікага Княства Літоўскага з Тэўтонскім ордэнам, былі нядаўна расшуканы ў архівах Пецябурга, Кракава, Берліна і ў Мінску прагучаць упершыню.

Канцэртная зала філармоніі запрашае юных слухачоў на абанемонтныя канцэрты: 14 лістапада а 16-й гадзіне адбудзецца выступленне навучэнцаў Рэспубліканскага музычнага каледжа, якія ў якасці салістаў будуць іграць разам з Дзяржаўным камерным аркестрам Беларусі. 15-га ў такі ж час (16:00) у філармоніі чакаюць самых маленькіх аматараў музыкі і іхніх бацькоў — разам з музыказнаўцам А.Парацкім яны паспрабуюць паразважаць

на тэму «Хто ён — сапраўдны слухач?». 18 лістапада абанемонтны канцэрт пазнаёміць школьнікаў з Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлай імя Р.Шырмы, пачатак а 16-й гадзіне, музыказнаўца Т.Афоніна.

Таксама ў Канцэртнай зале 16 лістапада Дзяржаўны канцэртны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам М.Фінберга прадставіць цыкл песень Э.Зарыцкага на вершы Адама Міцкевіча «Адхажы, родны Нёман». У гэтай праграме возьмуць удзел беларускія паэты і акцёры. 18 лістапада ў Канцэртнай зале творы Чайкоўскага і Моцарта будзе іграць аркестр «Маладая Беларусь».

Зала камернай музыкі 13 лістапада запрашае на канцэрт ансамбля старадаўняй музыкі «Кантабіле». 14-га арганіст К.Шараў і музыказнаўца В.Савіцкая пазнаёмяць маладых аматараў класікі з творчасцю славутага кампазітара Дз.Букстэхудэ і ягонага паслядоўніка — геніяльнага І.С.Баха, пачатак гэтага канцэрта — а 16-й гадзіне. У гэты ж дзень учывары ў Зале камернай музыкі пройдзе праграма «Свет Рахманінава».

Выстава кошак

Каля 200 самых розных кошак і катой будуць красавацца перад публікай на выстаўцы ў Палацы дзяцей і моладзі (Старавіленскі тракт, 41). Паглядзець на хвастатых прыгажунёў можна ў суботу, 14 лістапада (з 14:00 да 19:00) і ў нядзелю, 15-га (з 10:00 да 18:00).

Сустрэча ліліпутаў

Самыя маленькія ў свеце мужчына і жанчына сустрэліся ў Тайвані.

Ліліпутка з Паўднёвай Афрыкі 65-сантыметровая Мэдж Бестэр спецыяльна прыляцела ў сталіцу Тайваня, каб сустрэцца з самым маленькім мужчынам у свеце — 67-сантыметровым жыхаром Тайвана Лінг І-Чы.

Галоўная мэта сустрэчы самых маленькіх людзей — прыцягнуць увагу грамадства да праблемы інвалідаў. Мэдж і Лін — таксама інваліды, бо пакутуюць на астэагенэз — захворванне, якое дэфармуе косткі і перашкаджае чалавечаму арганізму расці і развівацца. Ліліпуты заклікалі інвалідаў усяго свету забыцца пра свае фізічныя недахопы і як мага болей актыўна выкарыстоўваць свае магчымасці, здольнасці і таленты.

М.К.

Моніка пачынае стріць купоны

Брытанскі Channel 4 падтвердзіў факт дасягнення договоренности з Монікай Левінскай — о ее появлении на телеэкране с откровенным и интимным рассказом о нравах овалного кабинета и прилегающих комнатен. Называется сумма: 400.000 фунтов стерлингов. Канал обещает все устроить в течение двух недель. В планах Левински — интервью с американской журналисткой Барбарой Уотерс за 3 млн. долларов.

Б.П.

Обнаженную грудь вынесли на референдум

В небольшом американском городке Ньюпорт (штат Мэн) прошел любопытный референдум

775 голосами против 283 жители города отменили проект постановления муниципалитета, запрещающего дамам демонстрировать публике обнаженную грудь.

А начался этот конфликт, для разрешения которого и разрабатывался упомянутый проект, несколько месяцев назад. Тогда некая Дезире Дэвис так упарилась, подстригая газон своей матушки, что на

80-я годовщина окончания Первой мировой

Во многих странах Европы торжественно отмечается 80-я годовщина окончания Первой мировой войны (тогда погибло более 8 миллионов солдат).

В Великобритании и Франции в 11 утра по местному времени прошла минута молчания — считается, что в этот момент 11 ноября 1918 года стихли все выстрелы. Была приостановлена работа железнодорожных станций и аэропортов. В Париже четверо участников Первой мировой войны, которым сейчас около ста лет, присутствовали на церемонии у Триумфальной арки при возложении венков Елизаветой Второй и президентом Шираком. Британская королева также посетит бельгийский город Ипр, вблизи которого шли самые ожесточенные бои.

Наркотик или лекарство?

Британское правительство не намерено разрешить использование каннабиса людьми, страдающими от тяжелых заболеваний.

Сотрудник министерства здравоохранения заявил, что пока нет научных данных, подтверждающих пользу этого вещества. Ранее парламентский комитет опубликовал отчет, в котором предлагалось разрешить выписывать коноплю в качестве обезболивающего средства больным раком и рассеянным склерозом. Собственно, предлагается некоторый компромисс — продавать в виде таблеток, а не в форме травки.

Андрей ЛЕВКИН

СУБОТА

21 ЛІСТАПАДА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00 «Возможно, они сошли с ума». 08.30 Континент. 08.45 Потребительская корзина. 09.00, 15.00 Новости. 09.15 «Белый слон». Х/ф. 10.30 «Остров вдохновения». 10.45 Здоровье. 11.10 Столица. 11.30 Компьютерный полигон. 11.55 «Все нормально, мама!» 12.30 Телевизионный Дом кино. 13.00 «Хемингуэй». Фильм 1-й. Ч.1-я. 13.55 Четвертое измерение. 14.20 Телеспорт. 15.15 «Приключения Незнайки и его друзей». 16.10 Вершина мира. 16.40 «Это моя работа». 17.15 «Освободите Вилли-2». Х/ф. 18.50 Бродвей на Московской. 19.40 Из достоверных источников. 20.05 «Карамболь». 20.40 Кольбельная. 21.00 Панорама. 21.40 «Богги забавляются в Китае». Х/ф. 23.10 Белорусский хит-парад. 23.25 Третий тайм. 23.45 Видимо-невидимо.

ОРТ
07.00 «Внимание! Всем постам...». Х/ф. 08.20 «Пес в сапогах». 08.45 Слово пастыря. 09.00, 14.00, 17.00, 23.05 Ново-

сти. 09.15 Домашняя библиотека. 09.40 «Чердачок братьев Пилотов». 10.10 «Утренняя почта». 10.45 «Каламбур». 11.20 Смак. 11.40 «Музыка русской живописи». 12.05 «Борис Брунов рассказывает о Райкнине». 12.30 «Пришел солдат с фронта». Х/ф. 13.55, 01.10 Программа передач. 14.15 «Цивилизация». 14.45 В мире животных. 15.25 Мультфильмы. 15.45 Служба спасения. 16.15 Как это было. 17.15 «Золотая лихорадка». 17.50 «Ералаш». 18.10 «Ва-банк». Х/ф. 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 «Секретные материалы». 21.45 Что? Где? Когда? 23.20 «Опасность в доме». Х/ф.

РОССИЯ
07.00 Мультфильм. 07.20 «Мария, Мирабела в Транзиции». Х/ф. 08.30 «Маленькая колдунья». 09.00 Доброе утро, страна. 09.50 «Сто к одному». 10.30 Любовь с первого взгляда. 11.00 Подиум д'арт. 11.30 Домашние хлопоты с Н.Варлей. 12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00, 19.00 Вести. 13.35 «Марьяна рожа». 14.05 50 х 50. 15.10 «Закон и порядок». 16.00 «Монолог». Х/ф. 17.30 «Аншлаг». 18.00 Моя семья. 19.00 Добрый вечер. 20.15 Концерт А.Розенбаума. 22.15 «Под огнем». Х/ф. 00.20

Горячая десятка. 01.10 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 21.20 Программа передач. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Книжный клад. 09.30 Мистер смех. 09.55 «Полицейские». «Дом с привидениями». Х/ф. 10.35 ... И обо мне вспоминает. 11.20 «Набюм». 11.50 Откуда музыка берет-ся? 12.00 Спектакль «Уходил старик от старухи». 13.29, 20.59 Азбука. 13.30, 21.00 Новости культуры. 13.45 К.Дебюсси. Три ноктюрна. 14.10 «Тихий вечер». 14.45 Международное обозрение. 15.20 «Нобелевские лауреаты». 16.00 «Очевидное — невероятное». 16.25 Гильельс играет Рахманинова. 17.00 Новости. 17.05 «2003». 17.10 «Тайны портретного фойе». 17.35 Играет оркестр «Филармония наций». 17.55 Док. фильмы. 18.45 «15-й подвезд». 19.15 Чудо-сказка. 19.30 Голоса старого дома. 20.00 «Джаз в академическом зале». 20.30 «Кто там...». 21.25 «Негаснущие звезды». 21.50 «Остановился поезд». Х/ф.

НТВ
07.00 «Новые приключения Бэтмана». 07.25 «Большая жизнь». Х/ф. 1-я с. 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Чистосердечное признание».

09.35 «Пойми меня». 10.05 «Легенда о затерянном городе». 10.35 «Среда». 11.15 Профессия — репортер. 11.30 Катастрофы. 12.00 Хоккей. «Торпедо» (Ярославль) — «Лад» (Тольятти). 14.30 «Русский век». 15.15 «Полицейская академия». 16.05 Суд идет. 17.00 Док-шоу. 17.30 Герой дня без галстука. 18.40 «Великолепная Анжелика». Х/ф. 20.30 «Итого». 21.40 «Москва слезам не верит». 1-я и 2-я с. 00.15 «Про это».

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Андреш». 10.05 «Если есть паруса». 11.15 Кино. Между прошлым и будущим. 11.30 «Воздушный извозчик». 12.40 «Женщина и четверо ее мужчин». 14.10 «Система «Ниппель». 15.45 «Гелли и Нок». 17.00 «Бриллианты для диктатуры пролетариата». 2 серии. 19.25 «Царевич Алексей». 21.10 «Побег на край света». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Большой кайф, или Преступления в Новом Орлеане». Д-17. 10.20 «Американский оборотень в Лондоне». Д-17. 12.00 «Смена сезонов». Д-17. 13.40 «Сто винтовок». Д-13. 15.25 «Свадьба Мюризель».

Д-13. 17.10 «Вторая возможность». Д-13. 5-я с. 18.00 «Прачечная». Д-13. 19.00 «Рядовой Бенджамин». Д-13. 20.50 Крупный план. Джонни Депп. 21.10 «Эдвард Руки-ножницы». Д-13. 22.55 «Налет на «Энтебе». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00 Новости. 08.15, 11.15 Аэробика. 08.45, 17.55 Хоккей. «Торонто Мэйпл Ливз» - «Баффало Сэйбрз». 11.00 Новости. 12.00 Футбол. Чемпионат Германии. 14.00 Новости. 14.15 Урок тенниса. 14.30 Снукер. 17.00 Новости. 17.15 Программа передач. 17.20 Американский футбол. 20.10 Большой ринг. 21.25 Спортконтент. 21.55 Футбол. Чемпионат Испании.

ДЕНЬ РУССКОЙ МУЗЫКИ
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Русский час.

8-Й КАНАЛ
15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». 15.30 Музыкальная программа. 16.00 «Из жизни Федора Кузькина». Х/ф. 19.00 Мультпланета. 19.45 «Вампиры». Х/ф. 21.15 Вечерница. 21.30 Звезды Голливуда... 22.00 «Скала Малхоланд». Х/ф.

НЯДЗЕЛЯ

22 ЛІСТАПАДА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00 «Возможно, они сошли с ума». 08.30 Сделано в Беларуси. 08.45 Потребительская корзина. 09.00, 15.00 Новости. 09.15 «Все про все». 09.40 Мультиклуб. 10.15 Туробъектив. 10.40 «Все нормально, мама!» 11.15 Арсенал. 11.40 Белорусский дом. 12.10 «Навстречу». 12.45 Олимп. 13.00 «Хемингуэй». Фильм 1-й. Ч.2-я. 13.55 Сельчане. 14.20 «Золотые ключи». 15.15 «Псалмы Давидовы». Спектакль. 15.35 Зорная ростань. 16.10 «По семейным обстоятельствам». Х/ф. 18.20 Теле-навигатор. 18.40 «Земляки». 19.40 Кольбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 «Телебарометр». 21.05 Стадион. 21.30 «Четыре комнаты». Х/ф. 23.10 Открытие фестиваля «Белорусская музыкальная осень». 00.10 Премьера песни. 00.25 Бархатный сезон.

ОРТ
06.50 «День счастья». Х/ф. 08.30 «Утиные истории». 09.00, 14.00, 22.55 Новости. 09.15 «Непутевые заметки». 09.30

Пока все дома. 10.15 Утренняя звезда. 11.00 Служу России! 11.30 Играй, гармонь любимая! 11.55 Крестьянские ведомости. 12.30 «Все путешествующие команды Кусто». 13.25 Смехопанорама. 14.15 Клуб путешественников. 15.05 Футбольное обозрение. 15.35 «Тимон и Пумба». «Чип и Дейл спешат на помощь». 16.30 «Колесо истории». 17.15 Погода. 17.20 «Ералаш». 17.30 «Жизнь замечательных людей». 18.00 «Дорогой мой человек». Х/ф. 20.00 Время. 20.35 «Гудзонский ястреб». Х/ф. 22.25 «Абажур». 23.10 «Баг-3». 00.00 Программа передач.

РОССИЯ
07.00 «Двоймовочка». 07.30 Служу Отечеству! 08.00 «Золотая антилопа». 08.30 Почта РТР. 09.00 Доброе утро, страна. 09.30 Сам себе режиссер. 10.00 «Аншлаг». 11.00 Русское лото. 11.40 Мир книг. 12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00 Вести. 13.30 Федерация. 14.10 Парламентский час. 15.10 «Закон и порядок». 16.00 Диалоги о животных. 17.00 Старая квартира. 18.10 Совершенно секретно. 19.00 Зеркало. 20.00 «Операция «Ы» и другие приключения Шурика». Х/ф. 21.35 «Перпендикулярное кино». 22.30

Дежурная часть. 22.55 «Я была на Марсе». Х/ф. 00.15 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 20.50 Программа передач. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Консилиум. 09.45 Сюита вальсов из оперы «Кавалер розы». 10.10 «Русалочка». Х/ф. 11.30 В тридевятом царстве. 11.55 Спектакль «С вами опасно иметь дело». 13.29, 20.59 Азбука. 13.30, 21.00 Новости культуры. 13.45 Обратной дороги нет. 14.00 С симфоническим оркестром вокруг света. 14.50 «Переворот». Д/ф. 15.40 Про фото. 16.05 Положение вещей. 17.00 Новости. 17.05 «Вся жизнь вопреки». 17.30 Док. фильмы. 18.20 «Из классической позиции». 18.50 «Кумиры». 19.20 Чудо-сказка. 19.35 Телевидение — любовь моя. 20.25 «Детский мир». 21.20 «Хлеб, любовь и фантазия». Х/ф. 22.50 Блеф-клуб.

НТВ
07.00 «Новые приключения Бэтмана». 07.30 «Большая жизнь». Х/ф. 2-я с. 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня. 09.15 Вось Жванецкий. 09.45 Устами младенца. 10.15 Жизнь замечательных людей. 10.45 Впрок. 11.15 Большие деньги. 11.40 «Я

совершил правосудие». Х/ф. 14.05 Мультфильм. 14.30 Своя игра. 15.15 «Ключи от форта Байяр». 17.00 Итоги. Предисловие. 17.30 «Джеймс Бонд — агент 007». «Только для ваших глаз». 19.45 Куклы. 20.00 Итоги. 21.00 «Ее звали Ники-та». 22.00 Итоги. Ночной разговор. 22.30 «Шоссе». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Золотые часы». 10.15 «Небесный тихоход». 11.30 «Бриллианты для диктатуры пролетариата». 2 серии. 13.55 «Царевич Алексей». 15.40 «Море нашей надежды». 17.00 «Очаровательные пришельцы». 18.15 «Ожидание полковника Шлаггина». 19.40 «Сирота казанская». 21.00 «Все то, о чем мы так долго мечта-ли». 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 18.25 «Вторая возможность». Д-13. 5-я и 6-я с. 10.20 «Эдвард Руки-ножницы». Д-13. 12.05, 20.40 Календарь «Мира кино». Джейми Ли Кортис. 12.15 «Налет на «Энтебе». Д-13. 14.35 «Рядовой Бенджамин». Д-13. 16.25 «Игрushки». С. 19.10 «Самый великий любовник в мире».

Д-13. 20.50 «Цель - президент». Д-17. 22.25 «Чужой-3». Д-17. 00.15 «Истории обыкновенного безумия». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00 Спортконтент. 08.30, 11.15 Аэробика. 08.55 Футбол. Чемпионат Испании. 11.00 Новости. 11.40 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Ванкувер Кэнакс» - «Детройт Ред Уингз». 14.00 Новости. 14.15 Шахматное обозрение. 14.55 «Щит и меч». 15.25 Футбол. Чемпионат Италии. 17.20 Новости. 17.40 Ретроспектива финалов Кубка Стенли. 20.00 «Спортивные танцы». 21.00 Еще неделя позади... 21.30 Программа передач. 21.35 Снукер. В перерыве: 23.00 Новости.

ДЕНЬ ЗАРУБЕЖНОЙ МУЗЫКИ
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Музыка из-за бугра.

8-Й КАНАЛ
15.00 Программа с Риком Реннером. 15.30 Музыкальная программа. 16.00 «Приключения Ивоки». Х/ф. 18.00 Мультпланета. 18.45 Roxette. 19.45, 22.00 «Военные игры». Х/ф. 1-я и 2-я с. 21.15 Вечерница. 21.30 Новости «К-видео».

Анекдоты

***
Две рыбки в аквариуме о чем-то горячо спорят. Потом одна не выдерживает и отплывает в угол аквариума. Но через какое-то время возвращается и говорит второй:
— Ну хорошо, допустим Бога нет, но кто же тогда воду в аквариуме меняет?

***
Сообщение в правительственной газете:
«Хорошо вооруженные кулаками граждане напали на мирно сидящих в танках солдат. Есть пострадавшие. Солдаты получили тяжелые моральные травмы. Демонстранты отделались легкими смертями».

***
Идут по институту два студента. Друг друга поддерживают — пьяные в доску. А навстречу ректор и строго так спрашивает у них:
— Какой курс?!

— Как какой? 160.
***
Сколько у государства не воруй, все равно своего никогда не вернешь.

***
Три летучие мыши висят вниз головами. Вдруг одна перевернулась вверх головой.

— Что это с ней? — спрашивает вторая.

— А, это у нее обморок.